

קונטרס

דפי עזר

ללימוד שו"ע עם משנה ברורה לפי סדר הלוח "הלכתא דיומא"

■ מחזור שינה אחת ■

כולל בתוכו:

דפי חזרה

דפי ציורים וטבלאות

דפי סיכום

יתרו תשע"א לפ"ק

יוצא לאור ע"י
מפעל הלכתא דיומא

ג"כ לאכול חיין, אכלן כשהם מבושלים בפה"ע. וה"ה להיפך שדרך אכילת בני אדם אותן הפירות הוא רק כשהם חיין כגון אגוזים וכה"ג אינו מברך ברכת פה"ע כ"א כשהם חיים וכשהם מבושלים שהכל וברכה אחרונה בורא נפשות אפילו אי אתרמי בשבעת המינים. ותפוחים ממוצים שאין ראויין לאכול לרוב בני אדם כשהם חיין רק ע"י בישול מברך שהכל כשהם חיין.

פירות שנתגרעין ע"י בישול וטיגנן בדבש מה ברכתן? אגוז
גמור המטוגן בדבש מברך עליו בפה"ע. ואפילו אין האגוז שלם אלא כתות ושבור כמו שדרך לעשות כשמטגנין אותן אפה"ה לא נשתנית ברכתו ומיהו עכ"פ בעינין שלא יהיה כתות ושחוק ביותר שיהא ניכר עכ"פ קצת דבמעוך שאין ניכר צורתו לגמרי אין מברכין עליו אלא שהכל, וה"ה כל מיני פירות כה"ג [פה"ע או פה"א] שדרכין להאכל רק חיים ואם היה מבשלו במים היה משתנה ברכתו לשהכל אם טיגנן בשמן או בדבש מברך ברכתו הראויה להן.

צוקער והקנים מה ברכתן? על הסוקא"ר וכן המוצץ קנים מתוקות
מברך שהכל וה"ה הלועס שורש שקורין לאקעריין ג"כ אין מברך אלא שהכל. ובדיעבד אם בירך בפה"ע או בפה"א יצא וכן בצוקער שלנו שנעשה מבוריקע"ס ג"כ יש לברך לכתחלה שהכל ובדיעבד אם בירך בפה"א יצא.

אגוז שנותנין לרפואה מה ברכתו? על אגוז מושקא"ט מברך
בפה"ע ומי שיש לו שלשול ונותן לתוך השכר מושקא"ט כדי שיעצור אם אינו צמא ואינו שותה אלא לרפואה מברך בפה"ע ואם הוא תאב לשתות השכר גם בלא רפואה אע"פ שנותן לתוכו המושקא"ט לרפואה מברך שהכל ופוסט את המושקא"ט וה"ה גבי שמן כשהוא תאב לשתות מי אניגרון והשכר אע"פ שנותן לתוכו השמן לרפואה מברך על השכר לבד אם הם הרוב.

אינו יודע מה לברך מה יעשה? על פלפל וזנגביל כשהם רטובים
בפה"א. כל הפירות שיודע בהם שהם עיקר הפרי מברך עליהם בפה"ע ושאינן עיקר הפרי בפה"א ואם הוא מסופק בו אחר שלמד ואינו יכול לברר אם הוא עיקר הפרי או לא בפה"א ואם אינו יודע מה הוא מברך שהכל. אבל מי שלא למד לא יאכל עד שילך אצל חכם ללמוד ברכות.

פירות הגדלים ביערות מה ברכתן? על התותים הגדלים בסנה
בפה"א. ומיני תותים שגדילים באילן מברכין עליו בפה"ע וכן מאלינע"ס שלנו ג"כ ידוע שגדילין באילן שמתקיים משנה לשנה ומברכין עליו בפה"ע. ופרי שקורין ברומבעריין וערפער"ט יברך עליהם בפה"ע. ופירות אדומים שקורין פאזיקע"ס הגדילים בתוך היערות מברך עליהם בפה"א ואפילו אותן הגדילים בגנות נכון לכתחלה שיברך עליהן פה"א ובדיעבד כשכירך בפה"ע יאכל רק מעט כדי שלא תחבטל הברכה ולא יותר. ופירות שגדילין על אילנות קטנות אף שגבהן פחות מג' טפחים כמו יאגד"ש שחורים יברך עליהן בפה"ע אך העולם נוהגין לברך בפה"א. ומיני יאגדע"ש וזורעוויני"ס שמוצצין מהן המשקה וזורקין הקליפה פליגי אי מברכין עליהן בפה"א או שהכל אבל על קאלינע"ס אף שגדילין באילן בודאי יש לברך עליהן שהכל שאין האוכל ראוי כלל ואפילו אם בולע עם הקליפה והגרעין.

קליפת פירות מה ברכתן? צלף על העלין ועל התמרות ועל הקפריסין
בפה"א ועל האבינות בפה"ע ובדיעבד אם בירך על הקפריסין בפה"ע יצא. ועל קליפת פאמערנציין שטוגנין בדבש יש לברך שהכל ובדיעבד אם בירך פה"ע או פה"א יצא.

פירות שריסקן מה ברכתן? תמרים שמיעכן ביד ועשה מהם עיסה
והוציא מהם גרעיניהם אף שנתרסק עי"ז לגמרי מברך עליהם בורא פרי העץ ולבסוף ברכה מעין שלש, וה"ה לענין פה"א כגון ער"ד עפי"ל שמיעכן ועשאן כעיסה. ועל פאוודילא שאבד כל צורתו ולא ניכר כלל מה הוא טוב לחוש לכתחלה לברך שהכל אבל אם בירך בפה"ע יצא. ולענין ברכה אחרונה יאכל גם פרי משבעת המינים וגם דבר שברכתו בנ"ר לפטור גם את זה ממ"נ ואם אין לו יוכל לברך מעין שלש. וכן מיני מאלינע"ס וכיו"ב שסוחטין אותן ומרקחין אותם בדבש וצוקע"ר מברכין עליהם שהכל ובדיעבד אם בירך עליהם ברכתו הראויה יצא. ואם רוב דרך אכילת אותן פירות הוא ע"י ריסוק אף לכתחלה מברך ברכתו הראויה בין לענין פה"ע או פרי האדמה.

פירות שנכבשו או נתבשלו מה ברכתן? פירות ששראן מעלי"ע
או בשלף במים אף ע"פ שנכנס טעם הפרי במים אינו מברך על המים אלא שהכל לכתחלה ובדיעבד אם בירך בפה"ע יצא, מיהו בפירות שרוב אכילתן הוא ע"י בישול או כבישה מברך עליהו בפה"ע, וכ"ז בפירות שמתחלת נטיעתם נטעי להו אדעתא לאוכלם מבושלים או כבושים אבל בפירות שדרכין לאוכלן חיים רק שיש שמיבשין אותן ואח"כ מבשלין אותן אין מברך על רוטבן רק שהכל, ועל פלוימיין יבשים או קרשיין במדינות שגדילים שם הרבה מסתמא נטעי להו ברובא אדעתא ליבשן וברכתן של רוטבן בפה"ע.

מים שנשרה בהם ענבים מה ברכתן? מי שריית צמוקים ותאנים
או מי בישולם מברך עליהם שהכל אבל בברכה שלאחריהם ירא שמים לא ישתה אלא בתוך הסעודה או יאכל פרי מז' מינים וגם ישתה מים כדי שיצטרך לברך ברכה אחת מעין שלש ובורא נפשות, וכ"ז דוקא ששותה המים בפני עצמן אבל אם אוכל הפירות עצמן ושותה המים לכו"ע אין צריך לברך עליהם לא ברכה ראשונה ולא אחרונה ואם עיקר כונתו בשביל המים ואכל איזה מהפירות מתחלה ובירך בפה"ע יברך על ד"א תחלה שהכל. ואם משך המים והבדלים מהצמוקים הוה ליה יין ומברך עליו בפה"ג וברכה אחת מעין שלש ואפילו לא רמיא ג' ואתא ד' וי"א דאפי' כשמעורבים כל שלא שראן אדעתא לאכול הצמוקים רק למשוך ולשתות המים אפילו שתה מהכל כשמעורבים ביחד דין יין יש לו, והוא שיהיו צמוקים שיהיה בהם לחלוחית שאם ידרוך אותם יצא מהן דבשן אבל אם כשיעצרו אותם לא יצא מהם שום לחלוחית דבש מברך עליהם שהכל ואע"פ שנמתקו קצת המים.

פירות מה ברכתן כשהן חיים ומה ברכתן כשהם מבושלים?
כל הפירות שטובים חיים ומבושלים כגון תפוחים ואגסים בין חיים בין מבושלים ואפילו הם טובים יותר כשהם מבושלים כיון שכשהם חיים טובים ג"כ והרכה ב"א אוכלים אותם כן מברך בפה"ע, ואם אין דרך לאוכלם חיים אלא מבושלים אכלם כשהם חיים מברך שהכל ואפילו טובים

קומפא"ט של פירות מה ברכתו?

Sponsored By: DollarPhone

זכות הלימוד

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיק מלי ידוע
© מהמחלת והמחלל

איך מברכין עליו בורא פרי הגפן אלא שהכל. ודוקא בשלא נעשה עדיין טעמיה חלא גמורה רק שהתחיל טעמיה להתחמץ קצת עד שבני אדם נמנעין לשתותו.

שמרי יין מה ברכתם? שמרי יין שלא נתן עליהם מים אלא שותה אותם גופא מברך עליהם בורא פרי הגפן כשמצץ רק הלחלוחית מהם דשמרים עצמם מזיק, נתן בהם מים אם נתן שלשה מדות מים ומצא ארבעה הוה ליה כיון מזוג ומברך בורא פרי הגפן, אם מצא פחות מע"פ שיש בו טעם יין אינו מברך אלא שהכל ואחריו ברכת בנ"ה, ודוקא בשמרים אבל יין גופא שיצא מדריכת ענבים אם שפך עליהם מים אפי' יותר משלשה חלקי' עד קרוב לששה ג"כ יין גמור הוא ובעינין רק שיהיה בו טעם יין שראוי לשתיה ודרך בני אדם לשתותו במקום יין ע"י מזיגה זו דאל"ה אמרינן דבטלה דעתו אצל כל אדם, וכ"ז דוקא בשמרים של ענבים שזרכו אותן שנעשה בלי תערובות מים אבל ביין צמוקים שלנו שנשרה מתחלה הצמוקים עם מים א"כ גם בלחלוחית יין שיש בהשמרים מעורב מתחלתו הרבה מים וכשנתן עוד מים בודאי נתבטל כח היין שהיה בו תחלה, וכ"ז ביינות שלהם שהיו חזקים אבל יינות שלנו שאינן חזקים כל כך אפילו רמא תלתא ואתא ארבעה אינו מברך עליו בפה"ג ומשערים בשיעור שמוזגים יין שבאותו מקום.

בכמה מים נתבטל היין? עירב יין במים לא יהא היין אחד משהו במים כי אז ודאי בטל אפילו יש בו טעם יין. ואם היין יותר מאחד משהו במים שם יין עליו ובלבד שיהיה בו טעם וריח של יין ודרך בני אדם לשתות יין במזיגה כזו, ומיירי ג"כ ביין חי שנעשה מתחלה בלי תערובת מים ולכך ראוי שיתוסף עליו אח"כ הרבה מים ויהיה שם יין עליו אבל ביין צמוקים שלנו שנתערב מתחלה הצמוקים בהרבה מים אפילו פחות מזה מתבטל שם יין ע"ז.

תמד וזגים מה ברכתם? תמד שעושים מחרצנים שנותנים עליהם מים דינם כשמרים וה"מ כשנעצרו בקורה אבל אם לא נדרכו אלא ברגל אפילו נתן שלשה מדות מים ולא מצא אלא ג' או פחות מברכין עליו בפה"ג ומ"מ דוקא כשיש בו טעמו של יין וריחו. זגים שנתנו עליהם תאנים לחזק כח היין אע"פ שהזגין הרוב מ"מ כל כח התאנים במשקה ואין לברך בפה"ג אלא שהכל ואפילו רמי תלתא ואתי ד' ויותר ג"כ לא מהני. ולענין ברכה אחרונה יראה לשתות רביעית יין גמור ויברך על הגפן לפטור גם משקה זו.

מתי מברכין על מים ומתי אין מברכין? השותה מים לצמאו ואפי' בסתמא כל שהחיד נהנה מהמים מברך שהכל ולאחריו בנ"ה אבל אם הנקתיה אומצא ושתה מים להעביר האומצא אינו מברך לא לפניו ולא לאחריו. ודוקא מים שאין החיד נהנה מהם כ"א כששותה לצמאו אבל כששותה שאר משקים או אוכל חתיכת פת שהחיד נהנה מהם אף שאין שותהו ואוכלו עכשיו כ"א להעביר האומצא חייב לברך עליו בתחלה וסוף. כששותה מים בבוקר לרפואה לא יברך ואם גם לצמאו יברך.

אכל באונס או לרפואה האם מברכין עליו? כל האוכלין והמשקין שאדם אוכל ושותה לרפואה אם טעמם טוב והחיד נהנה מהם מברך עליהם תחלה וסוף ולאפוקי אם הם רעים שאין לו הנאה מזה אע"פ שמתרפא מהם אינו מברך כלל. אם אנסוהו לאכול או לשתות אע"פ דהחיד נהנה ממנו אינו מברך עליו וי"א דצריך לברך ע"ז ויש שהכריעו דבפת אם אכל כדי שביעה דבהמ"ז שלו הוא מה"ת יברך. אכל מאכל או משקה של איסור מפני הסכנה מברך עליו תחלה וסוף וכ"ש אם אוכל מאכל של היתר בזמן האיסור כגון חולה ביוה"כ דמברכין עליו. ואם הוא דבר שנפשו קצה בוה א"כ אין החיד נהנה ממנו ואין צריך לברך ע"ז.

פירות אילני סרק מה ברכתם? על פירות שמוציאין אילני סרק שהכל. ודוקא בפירות גרועים כגון תפוחים קטנים ואגסים קטנים הגדילים בעצי היער שאינם ראויים לאכילה כשהם חיים, ואגוזים קטנים הנלקטים בעצי היער שהם טובים לאכילה פרי גמור הוא ומברך ע"ז בפה"ע. וכן על אגרע"ס אף שגדילי' על קוצים נהגו העולם לברך בפה"ע אבל על פרי אדום שגדל על קוצים וכ"ש על המינים שגדל על אטדין מברכין שהכל.

מרקחת של מיני פירות מה ברכתם? על זנגביל שמרקחים אותו כשהוא רטוב בורא פרי האדמה. וה"ה אם מרקחים אותו יבש כיון שעל ידי כך הוא ראוי לאכילה הזנגביל עיקר ומברך עליו בפה"א. וה"ה כשמרקחין פלפלין יבשין ג"כ ברכתו בפה"א. וכן כשצולין זנגביל ואוכלין אותו לרפואה כיון דחזי לאכילה ע"י כך אבל ציטור"ד מברך שהכל כיון דעביד לטעמא ולא לאכילה. מרקחת של חזרת ברכתו שהכל אבל מרקחת של רעטיך ברכתו בפה"א ואפילו אם עושה מקליפתן ג"כ לא נשתנית הברכה. וזנגביל אפילו רקחו ע"ג אין בו משום בשול ע"ג שהרי נאכלין חייך ע"י תערובות צוקע"ר אבל שאר כל מיני פירות או ירקות וכן עליו ורדים כל שאינו ראוי לאכול אותו חי אם בשלן או רקחן נכרי אסורים משום בשול ע"ג.

בשמים וצנון מה ברכתם? בשמים שחוקים ומעורבים עם סוקר הבשמים עיקר ומברך עליהם כדין ברכת אותם בשמים אף כשהם שחוקין ונימוחים לגמרי עד שאין ניכר בהם תארן הראשון כלל ואפילו כשהיה צוקע"ר הרוב. צנון מברכין עליו בפה"א ובצנון שלנו שהוא מר [ואין דרך לאכול בלא פת] לא חשיבא כ"כ ומברך עליו שהכל וי"א דמ"מ מברך עליו בפה"א.

איזה דברים אף שגידולן מן הארץ ברכתם שהכל? פת שעפשה או תבשיל שנשתנה צורתו ונתקלקל קצת ע"ז מברך שהכל ואם נתקלקל לגמרי ולא חזי לאכילת אדם אין מברכין עליו כלל, על שחת וכן כל פרי האדמה דלא גמר פירא וחזי לאכילה מברך שהכל, על קימחא דשערי אפילו הנעשה משבלים שמיבשין דטובים לאכילה קצת וה"ה קמח של כל ה' מיני דגן מברך שהכל, ועל שחר תמרים ושכר שעורים אפילו יש בהן כזית בכדי אכילת פרס מברך שהכל, על עשבי דברא שאינם נזרעים ואפילו הם טובים לאכול כמו עשב שהן עלים חמוצים ואפי' לאחר שבשולם שהוא מאכל שרים מברך שהכל אבל על שאלאטען וכיו"ב שנזרעו מברכין בפה"א, ודוקא בעשבים דאינם חשוּבין מצד עצמם ולא מצד זריעה גדלים בלא זריעה אבל פירות שהן טובים למאכל אפילו גדלים ביערים מאליהן יש לברך עליהן בפה"א, על כמון וכסבור בין ברטובין ובין ביבשין וכן אם רקחן בדבש מברך שהכל אכן אם שלק את האני"ס מברך על מימיו בפה"א.

קטניות ושרביטיהן מה ברכתן? י"א דקטניות רטובין בשל גנות שנזרעין ע"ד לאכול חייך מברך בפה"א אפילו על השרביטין לבד אבל של שדות שדרכן להניחן עד שיתייבשו ולאוכלן מבושלין מברך על הקטניות כשהן חייך אפילו כשהן רטובין שהכל ואם בשלן בפה"א וי"א דאין לחלק בין קטניות לקטניות ולעולם מברך עליהן כשהן רטובים בפה"א וכן מנהג העולם אמנם לענין השרביטין י"א כשאוכלן לבדן בלא הקטניות יברך עליהן בפה"א וי"א שהכל ולכתחלה ליהרר שיאכלן עם הקטניות ויברך על הקטניות לבד בפה"א ולא יברך עוד על השרביטין ואם אירע שאוכל השרביטין לבד יברך שהכל.

חומץ ושאר משקין חמוצים מה ברכתם? על החומץ לבדו אינו מברך כלום ודוקא בחומץ חזק שנתחמץ כ"כ שמבבע כשמשליכין אותו על הארץ אבל בחומץ שאינו חזק כ"כ בעי ברוכי. כל שבני אדם נמנעים לשתותו מפני חמיצותו

דפי שיעורים וטיבלאות

משנה ברורה

מן סימן רג סעיף ג

עד סימן רד סעיף י

י"ב שבט

■ מוחזר שינה אחת ■

1800 466-7593

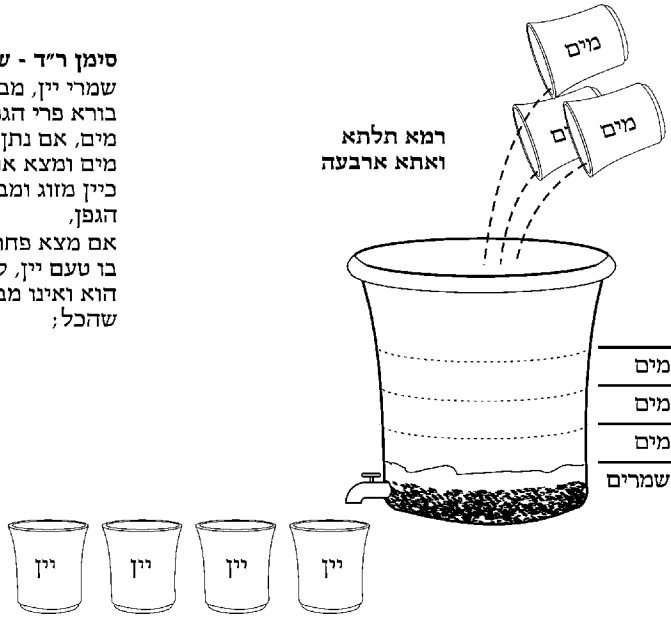
www.HilchusDiyoma.org

כל הזכויות שמורות
ואסור להעתיקם בלי רשות
© מהגות המספל

סימן ר"ד - שו"ע סעיף ה
שמרי יין, מברך עליהם
בורא פרי הגפן; נתן בהם
מים, אם נתן שלשה מדות
מים ומצא ארבעה, הוזה ליה
כיון מוזג ומברך: בורא פרי
הגפן,
אם מצא פחות, אע"פ שיש
בו טעם יין, קיודה בעלמא
הוא ואינו מברך אלא
שהכל;

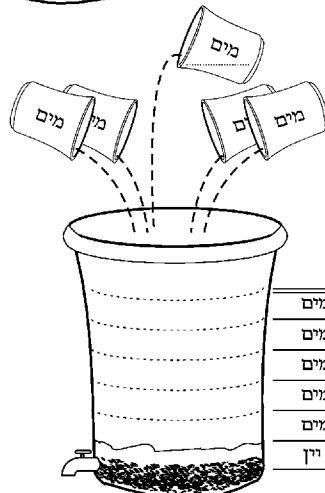
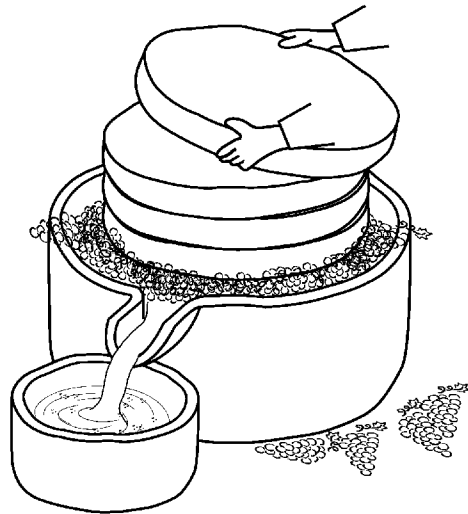
רמא תלתא
ואתא ארבעה

סימן רד סעיף ו
אבל אם לא נדרכו אלא ברגל

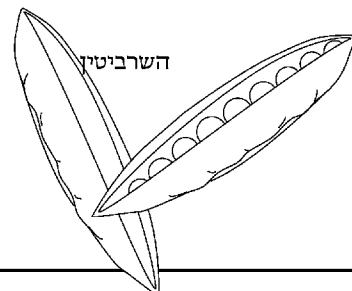

מ"ב ס"ק כ"ט
ודוקא בשמרים ומשום
דלחלוחית יין שיש בהן אינו
חשוב כ"כ אבל יין גופא
שיצא מדריכת ענבים אם
שפך עליהם מים אפי' יותר
משלשה חלקי' עד קרוב
לששה ג"כ יין גמור הוא

עד קרוב לששה

סימן רד מ"ב ס"ק ט
כתב הט"ז דקטניות רטובין בשל גנות
שנזרעין על דעת לאכל חיין מברך בורא
פרי האדמה אפילו על השרביטין לבד

האוגערקעס לבד שיחמיצו מברך על הרוטב שהכל ובמקום שמנהג רוב אנשי העיר לטבול בו פת במי האוגערקעס מברך פה"א אף כששותה המשקין לבד, וה"ה ברובט של קומפוש"ט מברך שהכל חוץ אם אוכלין הרוטב כמו הקומפוש"ט עצמו, וכ"ז בשאוכל רוטב של קרוי"ט חיינ אבל כשבשילן עם הקרוי"ט ורוצה לשתות הרוטב לבד מברך פה"א, ורוטב של בוריקע"ס חמוצין אף אם בשלן לבדן מברך בפה"א ומ"מ בשותה אותן חיינ מברך עליהן שהכל. ומשקה בארש"ט העשויה ממי סובין וקמח מברך עליהן שהכל בין כששותה אותן חיינ או מבושלן.

מים שבישלו בו לביבות מה ברכתן? וכ"ז במיני ירקות אבל לביבות שבישלו במים ואינו רוצה לאכול הלביבות רק לשתות המים לבד יקח מעט מהלביבות ויברך במ"מ וגם יברך על ד"א שברכתו שהכל ויאכל משני המינים כשיעור כדי שיוכל לברך על המחיה וגם בני"ר [ודוקא בענין זה שעיקר רצונו הוא רק לאכול את הרוטב של הלביבות אבל אם רוצה לאכול גם הלביבות עצמן מברך על הלביבות במ"מ ופוטור בזה את הרוטב ג"כ] ואם בישל רק מעט לביבות בהרבה מים ועיקר כונת תבשילו הוא רק בשביל המים מברך על המים שהכל ועל הלביבות במ"מ וי"א שגם בזה יותר טוב שיברך שהכל על ד"א.

בירך ברכה שאינה ראוי מה דינו? בירך על פירות האילן בורא פרי האדמה יצא ואפילו הזיד בזה אבל אם בירך על פרי האדמה בורא פרי העץ לא יצא ואפילו כשהפירות גדילין על העץ אך שאין העץ מתקיים בחורף לא יצא, ואותן פירות הגדלים על האילן ומברך בורא פרי האדמה משום דלא נגמר הפרי או שאינן עיקר הפרי אם בירך בפה"ע יצא. וכן על פירות האדמה שטובין מבושלין יותר מחיינ שדינן לברך שהכל כשאוכלן כשהם חיינ אם בירך בפה"א יצא, הילכך אם הוא מסופק בפרי אם הוא פרי עץ או פרי האדמה מברך בורא פרי האדמה וכן כשהוא ספק לו מצד הדין אבל אם הוא ספק לו מחמת שלא למד לא יאכל עד שילמוד. ועל הכל אם אמר שהכל יצא ואפילו על פת ויין וכ"ז דיעבד אבל לכתחלה צריך לברך על כל דבר ברכתו המיוחדת לו.

נתכוון לפטור מאכל מברכה אחרת האם יצא? היו לפניו פרי האדמה ופרי העץ ובירך על פרי האדמה ונתכוון לפטור את פרי העץ וכן אם היה לפניו דבר שברכתו שהכל ודבר שברכתו פה"א ונתכוון בשאכל לפטור גם המין השני יצא בדיעבד אבל לכתחלה אין לכוין להוציא את השני. והיכי דנתכוין בהדיא לפטור מהני אפילו לא היו לפניו פרי העץ כשבירך. וי"א שאפילו נתכוין לפטור את פה"ע המונח לפניו לא יצא וצריך לחזור ולברך בורא פרי העץ וברכת בורא פה"א לא היתה לבטלה דנתקיימה על פרי האדמה לבד, ומ"מ בדיעבד אין לחזור ולברך ויותר טוב להיות נמלך שלא לאכול מיד הפרי העץ אלא לאחר זמן ויחזור ויברך עליהן.

מה מיקרי הפסק בין הברכה להאכילה? כל אלו הברכות צריך שלא יפסיק בין ברכה לאכילה וה"ה ברכת המצות בין ברכה להמצוה יותר מכדי דבור שהוא שלום עליך רבי ויותר מהכי חשיב הפסק ודוקא בשתיקה אבל דיבור אפילו מלה אחת הוי הפסק כל שהוא שלא לצורך הברכה, ודיבור הוא לעיכובא וצריך לחזור ולברך אבל בשתיקה הוא רק לכתחלה אבל בדיעבד אפילו שהה הרבה יותר מכדי דיבור א"צ לחזור ולברך כל שלא הסיח דעתו בינתים. אפילו מפני הכבוד והיראה אסור להפסיק אחר הברכה ואם הפסיק חוזר ומברך ואפילו לעניית אמן או לקדיש וקדושה וברכו ג"כ לא יפסיק. לא יברך על מאכל או משקה שהוא חם או קר ביותר משום חשש הפסק. ומי שבירך על מאכל ולאחר שבירך נמאס בעיניו יש לו לאכול קצת שלא יהיה הברכה לבטלה. הרוצה לשתות מים ששופך קצת ממנו ישפוך תחלה ואח"כ יברך. כשאוכל אגוז ישברנה ואח"כ יברך. וצריך להשמיע לאזניו ואם לא השמיע לאזניו יצא ובלבד שיוציא בשפתיו אבל אם הרעה בלבו את הברכה לא יצא, ולא יברך ערום עד שיכסה ערותו כדי"א באיש אבל אשה יושבת ופניה של מטה טוחות בקרקע וצריך להיות מכוסה כ"כ שלא תראה עגבותיה וי"א דעגבות אין בהן משום ערוה ויש להחמיר לכתחלה.

מרקחת של עשבים מה ברכתן? חבושים או גינדא"ש או ורדים ושאר מיני פירות ועשבים שמרקחים בדבש אפי" הם כתושים ביותר מברך על חבושים וגינדא"ש בפה"ע ועל של עשבים בפה"א ועל של ורדים בפה"א וכן שקדים המחופין בצוקע"ר אף שהם מחופין לגמרי מברך בפה"ע, ודוקא שניכר מהותו ותארו אבל אם נימוח לגמרי עד שנפסד צורתו העצמי מברך לכתחלה שהכל. וכל מרקחת שאין בריאים רגילין בו אלא לרפואה צריך לברך עליו ברכה הראויה לו. עירב כדי ליתן טעם בתערובות אם הוא מחמשת מיני דגן אף שהוא מיעוט הוא העיקר אבל בשארי מינים אזלינן בתר רובא אף ביש ממשות.

ירקות חיינ ומבושלים מה ברכתן? על הירקות מברך בורא פרי האדמה ואפילו בשלם כשטובים לאכול בין חיים בין מבושלים וכן כל פירות וקטניות שטובים חיים ומבושלים מברך עליהם לאחר בישולם כברכתם הראויה להם קודם שיבשל, ודוקא שאוכלן בעודם לחים אבל קטניות ופולין יבשים אין דרכן של ב"א לאכולן חיינ אלא מבושלים לפיכך האוכלם חיינ מברך שהכל, אבל קרא וסילקא וכרוב וכיוצא בהם שטובים מבושלים יותר מחיים כשהם חיים מברך שהכל לאחר בישולם בורא פרי האדמה ומ"מ אם דרך רוב ב"א לאכלם ג"כ כשהם חיינ מברך בפה"א, וה"ה אם הם כבושים או מלוחים ודרך בני אדם לאכלם ע"ז כשהם חיינ מברך בפה"א וקרוי"ט כשבשנן ונעשו חמוצים מברך עליהן בפה"א אף כשהם חיינ אבל אם לא כבשנן ואכלן חיינ שהכל, מבושלין בפה"א. שלאטיין מעורב עם שמן וחומץ בפה"א אף בחיין. וכ"ז כשלא אכלם תוך הסעודה ואם אוכל השלאטיין עם בשר נעשה טפל להבשר.

ירקות שמבושלים עם בשר מה ברכתן? תומי וכרתי כשהם חיים בורא פרי האדמה לאחר שבישלם שהכל אפילו בשלם עם בשר ונשתבחו, וה"ה בצללים מבושלים ודוקא כשבישל הצללים בתבשיל עם מים כנהוג אבל מה שדרך לעשות מאכל מבצלים לבד שמבושלין אותן בישול רב עד שמצטמקין וטובין ויפין לאכילה יוכל לברך עליהן בפה"א. ודוקא בשומים רכים דאז דרך בני אדם לאוכלן חיים אבל שומים שהזקינו שהם חריפים מאד ואינו ראוי לאוכלן חי [בלא פת] אם אכלו מברך שהכל וכן בבצלים דינא הכי דאם אוכלן רכים בפה"א הזקינו שהכל וי"א דאפילו רכים אינו מברך בפה"א רק במדינות שדרך לאוכלן רכים בלא פת אבל במדינותינו שלעולם אין דרך בני"א לאכול שומים ובצלים חיים אף כשהם רכים בלא פת אין מברך עליהם אלא שהכל. ובמבושלים בין שומים ובצלים רכים ובין כשהזקינו לעולם אינו מברך אלא שהכל ואפילו בישלן עם בשר. ואם היה מבשל ירקות עם בשר [או שטגגן בשומן] שכוונתו ודאי לאכול גם הירקות עצמן צריך לברך עליהן בפה"א אפילו אם טבע אותן הירקות להשתנות לגריעותא כשמבושלין בלא בשר. ואם טיגן בצלים בשמן או בחמאה כדי להשביחן מברך עליהן בפה"א. המים שבישלו בו הירקות מה ברכתן? על המים שבישלו בהם ירקות ורוצה לגמוע המים לבד [דאם אוכלן עם הירק אין שייך שום ברכה על המים] מברך הברכה עצמה שמברך על הירקות עצמן אע"פ שאין בהם אלא טעם הירק וה"מ כשבשלם בלא בשר אבל בישלם עם בשר אפילו הוא אוכל המרק לבד מברך עליו שהכל, ומ"מ אם אוכל הירק עם המרק ביחד אין צריך לברך כ"א על הירק, והירק גופא בודאי לא נעשה טפל להבשר. ודוקא כששלקן כדי לאכול גם את הירקות דאלו בישל הירקות או שראן לצורך מימיהן לבד לשתות אותן אין מברך עליהן אלא שהכל ולכן המשקה שעושין בססח מתפוחים וכל כה"ג אין מברך עליהן אלא שהכל.

האם יש ילוק באיזה משקין נתבשלו? ודוקא כשבישל הירק במים בעלמא שאין בהם טעם בעצמו ונרגש בו רק טעם הירק אבל אם בישל הירק בחומץ או במשקה העשויה ממי סובין וקמח שיש בהן טעם בפני עצמן אין נגדר המשקה אחר הירק ומברך עליו שהכל כששותה אותם בפני עצמו וה"ה במשקה בארש"ט שהוא מי שריית בוריקע"ס חמוצין שבישל בהם ירקות עם בשר ורוצה לשתות אותם לבדו אין מברך על הבארש"ט שהכל אלא בפה"א ומ"מ כשאוכל גם הבשר יותר טוב שיברך על הבשר שהכל ויכוין לפטור גם את הרוטב.

אם הכבישה או הבישול הוא רק בשביל הירקות מה ברכתן? אם שרה ירקות במים דינו כמבושל ומ"מ ברובט של אוגערקעס שהכבישה הוא רק בשביל

מתי מברכין על משקה בארש"ט שהכ"ל ומתי בפה"א ומה מברכין על בארש"ט שלנו?
הגב בענינו...
Sponsored By: DollarPhone
זכות תלמוד

הלבנת דימוא
כל הזכויות שמורות
אוסף הלימודים מיל ימות
© המחלקת הלימודים

דיני הפסק וטעות בברכות הפירות - סימן ר"ו - ח"א

האופן / הדין	יעשה - יצא	הטעם	לא יעשה - לא יצא	הטעם
בירך בורא פרי האדמה על מה שצריך לברך בורא פרי העץ	יצא בדיעבד אפילו בירך כן במזיד (שו"ע א' מ"ב א')	דעיקר האילן מן הארץ ולא שקר בברכתו (מ"ב א')	לכתחילה לא יברך כן (מ"ב ה')	לכתחילה צריך לברך על כל דבר ברכתו המיוחדת לו (מ"ב ה')
בירך בורא פרי העץ על מה שצריך לברך בורא פרי האדמה	יצא בדיעבד כשמברכים עליו פרי האדמה משום שלא נגמר הפרי או כשאינו עיקר הפרי (מ"ב ג')	דע"פ מין פרי עץ הוא (מ"ב ג')	על פרי האדמה לא יצא - אפילו בירך על פירות הגדילות על העץ אך שאינו מתקיים בחורף (מ"ב ב')	דפרי האדמה אינו פרי - דהוי בכלל פרי האדמה (מ"ב ב')
בירך בורא פרי האדמה על פרי האדמה שצריך לברך עליו משום שטובים מבושלים מבושלים יותר מחיין או כשלא נגמר הפרי או כשאינו עיקר הפרי (מ"ב ג')	יצא בדיעבד כשמברכים עליו שהכל משום שטובים מבושלים יותר מחיין או כשלא נגמר הפרי או כשאינו עיקר הפרי (מ"ב ג')	דע"פ מין פרי האדמה הוא (מ"ב ג')	לכתחילה לא יברך האדמה כשהפרי עדיין חיין או לא נגמר הפרי או כשאינו עיקר הפרי (סי' ר"ה א')	לכתחילה לא יברך האדמה כשהפרי עדיין חיין או לא נגמר הפרי או כשאינו עיקר הפרי (סי' ר"ה א')
הברכה על פרי שספק לו אם פרי העץ או פרי האדמה	מברך פרי האדמה בספק פרי או ספק מצד הדין (שו"ע א' מ"ב ד')	דאם בירך על פירות האילן בורא פרי האדמה יצא (שו"ע א')	לא יאכל אם ספק לו מחמת שלא למד עד שילמוד (מ"ב ד')	למד עד שילמוד ולא יהיה לו ספק (מ"ב ד')
בירך שהכל על פרי האילן או על פרי האדמה וכו'	בדיעבד יצא אפילו על פת ויין שחשובים (שו"ע א')	דברכת שהכל כולל הכל (שו"ע א')	לכתחילה לא יעשה כן (מ"ב ה')	לכתחילה צריך לברך על כל דבר ברכתו המיוחדת לו (מ"ב ה')
בירך בורא פרי האדמה ונתכוון לפטור גם הפרי העץ וה"ה בירך שהכל ונתכוון לפטור גם מין שמרכיבין ברבה אחרת	בדיעבד יצא אפילו במזיד ואפילו לא היה לפניו ונתכוון - וי"א שצריך לחזור ולברך בה"ע - ויותר טוב להיות נמלך ולאכול העץ לאחר זמן (מ"ב א' ז' ח' י')	דנכלל בפרי האדמה הואיל ועיקר האילן מן הארץ - דס"ל שלא נפטר - לאפוקי נפשיה מפלוגתא (מ"ב א' י')	לכתחילה לכו"ע אין לכוון להוציא הפרי העץ כשמברך על פרי האדמה - וי"א שאפילו נתכוון שמונת לפניו לא נפטר - וברכת האדמה לא לבטלה (מ"ב ז' י')	דטוב יותר לברך עליו הברכה המיוחדת לו וגם י"א דטוב להקדים פרי העץ - דנתקיימה על הפרי האדמה (מ"ב ז' י')
ההפסק בין הברכה לאכילה וה"ה בין ברכה להמנוחה שאסור להפסיק בשתיקה	לכתחילה אסור יותר מכדי שאלת תלמוד לרב דהיינו יותר מכדי שלם עליך רבי (ולט"ז שלום עליך רבי ומורי) (רמ"א ג' מ"ב י"ב)	כדי לאכול מיד אחר הברכה	בדיעבד אפילו שהה הרבה יותר מכדי דיבור אין צריך לחזור ולברך כל שלא הסיח דעתו (מ"ב י"ב)	דהפסק בשתיקה אינו לעיכובא (מ"ב י"ב)
ההפסק בין הברכה לאכילה וה"ה בין ברכה לאכילה שאסור להפסיק בדיבור	אפילו מילה אחת שלא לצורך הברכה צריך לחזור ולברך (מ"ב י"ב)	דחשוב הפסק (מ"ב י"ב)	שאפילו מפני הכבוד והיראה או לענות אמן או לקרש ולקרשה ולברכו לא יפסיק אחר הברכה (מ"ב י"ב)	שלא יהיה הברכה לבטלה אם מפסיק (מ"ב י"ב)
לברך על מאכל או משקה שהוא חם או קר	יכול לברך עליו כשאינו חם או קר ביותר (מ"ב י"ב)	כדי שיוכל לאכול תיכף אחר שבירך עליו (מ"ב י"ב)	לא יברך עליו כשהוא חם או קר ביותר (מ"ב י"ב)	משום חשש הפסק (מ"ב י"ב)
בירך על מאכל ואחר הברכה נמאס בעיניו	יש לו לאכול קצת מהמאכל (מ"ב י"ב)	שיחל הברכה על האכילה שאוכל (מ"ב י"ב)	לא יזרקו מבלי לאכול ממנו כלום (מ"ב י"ב)	שלא יהיה ברכתו לבטלה (מ"ב י"ב)
הרוצה לשתות מים ששופך קצת ממנו	ישפוך תחילה ואח"כ יברך (מ"ב י"ב)	כדי שישתה תיכף אחר הברכה ושלא ישפך אחר שבירך עליו משום ביזוי ברכה (מ"ב י"ב)	לא יברך תחילה ואח"כ ישפוך קודם ששותה (מ"ב י"ב)	משום הפסק בין הברכה להשתיה וגם משום ביזוי ברכה (מ"ב י"ב)
כשמברך על אגוז שרוצה לאכול	ישברנה קודם ואח"כ יברך עליו (מ"ב י"ב)	כדי לאכול תיכף אחר הברכה ושמוא לא יהיה האגוז ראוי לברכה (מ"ב י"ב)	לכתחילה לא יברך עליו קודם שישברנה (מ"ב י"ב)	דאין כדאי להפסיק בין הברכה להאכילה וגם שמוא לא ימצאנה יפה ולא יהיה ראוי לברך עליו (מ"ב י"ב)
להשמיע הברכה לאזניו	לכתחילה צריך להשמיע הברכה לאזניו (שו"ע ג')	דבגמרא ברכות כתב דבשאר מצות ד"ה יצא משמע דלכתחילה צריך להשמיע לאזניו (רשב"א ברכות ט"ו)	אם לא השמיע לאזניו אינו מעבב אם עכ"פ הוציא הברכה בשפתיו (שו"ע ג')	בדיעבד יצא אפילו לא השמיע לאזניו (שו"ע ג')
להוציא הברכה בשפתיו	בדיעבד יצא אפילו לא השמיע לאזניו (שו"ע ג')	דררש"ן שמע ישראל, והסכת ושמע ישראל לרברים אחרים (ברכות ט"ו)	לא יצא אם לא הוציא הברכה בשפתיו (מ"ב י"ג)	דהרהור לאו כדיבור דמי ולא יצא (מ"ב י"ג)
אם מחמת חולי או אונס בירך בהרהור ולא הוציא בשפתיו	יצא וכן יעשה לכתחילה כשיש לו אונס ולהמ"ב כשנתלק האונס צריך לברך בשפתיו (מ"ב י"ג סי' קפ"ה מ"ב ב' וסי' ס"ב באה"ל יצא)	להפרמ"ג המחבר פסד במ"ד דהרהור כדיבור דמי ולמ"ב מטעם אונס אבל בעצם לא יצא (סי' ס"ב באה"ל יצא)	להמ"ב לא לגמרו יצא ובאמת לא יצא (סי' קפ"ה מ"ב ב')	אלא ר"ל דהקב"ה יקבע לו שבר עבור הברכה (סי' קפ"ה מ"ב ב')
לברך בכל לשון שאינו בלשון הקודש	מן הדין יכול לברך בכל לשון שמבין (מ"ב י"ד קפ"ה מ"ב א')	דכתיב וברכת בכל לשון שאתה מברך (קפ"ה מ"ב א')	למצוה מן המובהר יברך בלשון הקודש (סי' פ"ה מ"ב א')	דלא ישנה מנוסת הברכה שקבעו חז"ל בלשון הקודש (סי' קס"ז מ"ב ג')

הטבלאות אלו הם בפרושה לא למסקן מזה הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על הלומד בשעת לימודו ולחזור עליו בקצרה, ולהלכה למעשה צריכים לעיין בפנים המשנה ברורה, לומד נכבד! - הגנו בה להבהיר שהטבלאות אלו נעשו כפי הבנתנו בדברי המשנה ברורה, - ואם דעת הלומד נוטה אחרת ורואה איזה שגיאה בהטבלאות, - או שיש לו איזה הארה או הערה, נא שיואל בטובו להודיענו מזה, ולזכות את הרבים, ואי"ה במהדורא הבא יתוקן כהלכתו. הגהות אלו יתקבלו ע"י הפעק"ס בכל הכבוד, הנהלת המפעל

כל הזכויות שמורות
התאחדות דיומא
© מנהלת המפעל

יותר מהם מברך עליו בורא מיני מזונות ולבסוף על המחיה, ובעיני דוקא שיתדבק ע"י הבישול אז נחשב זה למעשה קדרה דאל"ה נחשב כשלמין, אבל אם לא נתן הדגן כתבשיל אלא לדבקו ולהקפותו בטל כתבשיל אפילו נתן לתוכו קמח הרבה. ואם הם שלמים אף שבישול מברך בפה"א אכן אם נתמעכו ע"י הבישול אף שמתחלה נתנן בקדרה שלמים לגמרי כשהם בקליפתן מברך במ"מ כיון שנתמעכו יפה. והני שעורים או חטים גנצ"י גרשטיין"ן או גרייץ שלמים אין לאכול אלא בתוך הסעודה כשלא נדבקו ע"י הבישול אבל אם נדבקו ע"י הבישול מברך במ"מ.

ה' מיני דגן חי שלמים או כתושים מה ברכתן? אכל מה' מינים דגן חי או עשוי קליות או שלוק והגרעינין שלמים אינו מברך אלא בורא פרי האדמה ולאחריו בורא נפשות ויש מסתפקים אם יברך לאחריו ברכה מעין ג' על האדמה ועל פה"א ונכון שלא לאכול אלא בתוך הסעודה ויפטרנו ברכת המזון ואם אירע שאכלו שלא בתוך הסעודה יברך אחריהם בנ"ר, ואם הוטר הקליפה ע"י כתישה י"א דברכתן במ"מ כשנתבשלו וי"א דברכתן פ"א ונכון שלא יאכלם כ"א בתוך הסעודה, וכשנתדבקו ע"י הבישול יש לסמוך לכתחלה לברך במ"מ ואחריו מעין שלש. אכן שעורים שהוטר קליפתן וגם מקצת מהן גופא ע"י טחינת הריחיים שנעשים קטנים ממה שהיו מקודם הנוהגין לברך עליהן במ"מ ולאחריו מעין שלש לכתחלה אף אם לא נתמעכו ע"י הבישול אין למחות בידן. וכ"ז דוקא באוכל חטין וכיצא בהן דראויין לאכול כך אבל האוכל שעורים שלמים אפילו קלוין באש אין מברך לפניהם רק שהכל ואם היו מבושלים גם בשעורים מברך בפה"א.

קמח לתוך שקדים לחולה מה ברכתן? כשנותנים קמח לתוך שקדים שעושים לחולה אם עושים כן כדי שיעוד הלב מברך במ"מ ואפילו אם הם המועט ואם לרבק בעלמא אינו מברך במ"מ וטוב להחמיר ולגמנו בתוך הסעודה לאחר ברכת המוציא ופטור. ואם היה רך וראוי רק לשתיה אפילו שלא בתוך הסעודה ועשאו כדי לסעוד הלב ג"כ מברך רק שהכל.

קמח מה' מיני דגן מה ברכתן? קמח מה' מיני דגן ששלקו ועירבו במים או בשאר משקין אם היה עבה כדי שיהיה ראוי לאכילה אפילו אם אינו עב כ"כ כיון שאינו רך שיהיה ראוי רק לשתיה מברך במ"מ ואחריו על המחיה ואם היה רך כדי שיהיה ראוי לשתיה מברך עליו שהכל ואחריו בר"ג. וכ"ז בקמח שממשו אינו בעין ומתבטל בריבוי המים אבל העושה תבשיל מה' מיני דגן ונתן בהם מים הרבה עד שאינו ראוי רק לשרפו אין הגרויפיין בטילין לגבי המים כיון שהם בעין וצריך לברך על הגרויפיין במ"מ ומ"מ צריך לברך גם על המים שהכל וע"כ יברך תחלה על המים ואח"כ על הגרויפיין וי"א שיותר טוב בזה לברך שהכל על דבר אחר ויוציא את הרוטב. וכ"ז דוקא בה' מיני דגן דלא בטלי אבל בשאר מינים שנעשים בריבוי מים שאינם ראויין לאכילה ורק לזופ"א מברך שהכל.

אורז (רייז) מה ברכתו? הכוסס את האורז מברך עליו בפה"א ואחריו בורא נפשות ואם בשלו עד שנתמעך אפילו נתמעך קצת ע"י הבישול או שטחנו ועשה ממנו פת או תבשיל מברך עליו בורא מיני מזונות ואחריו בורא נפשות, אבל כשהם עדיין שלמים מברך בפה"א ואפילו אם רק הוטר קליפת האורז ג"כ לא מקרי שלמים ומברך עליהם במ"מ ומ"מ אם בירך בפה"א יצא. והוא שלא יהא מעורב עם דבר אחר אלא אורז לבדו או אם הוא הרוב ואם עירב ממנו כתבשיל אחר והתבשיל האחר הוא הרוב מברך עליו כברכת אותו תבשיל. ואורז הוא רייז ודוחן היריז ויש מפרשים איפכא וע"כ יש מחמירין דלא יאכלם כשנתמעכו אלא תוך הסעודה או שיברך עליהם שהכל מחמת ספק וסוגיין דעלמא אורז רייז דוחן היריז.

בירך ולא היה המאכל לפניו האם יצא בברכתו? אין מברכין לא על אוכל ולא על משקה עד שיביאווה לפניו ברך ואחר כך הביאווה לפניו צריך לברך פעם אחרת ואפי' כוון דעתו עליהם בשעת ברכה כיון דתלוי בדעת אחרים, ואם היה הדבר שבירך עליו מונח בתיבה בעת הברכה ואחר הברכה לקחה משם אינו צריך לחזור ולברכה"ה כל כה"ג שהוא ודאי שיובא אצלו כגון שהוא בחדר הסמוך לו ג"כ אין צריך לחזור ולברך אך לכתחלה בודאי יש לזהר בזה. אבל מי שברך על פירות שלפניו ואחר כך הביאו לו יותר מאותו המין או ממין אחר שברכתו כברכת הראשון אפילו אחר שכבר אכל הראשונים אינו צריך לברך ואפילו לא היה דעתו בהדיא על כל מה שיביאו רק שבירך על פירות אלו שהיו לפניו בסתמא, ובלבד שיהיה ממין פירות דאם בירך על דגים והביאו לו שכר שהוא מין אחר לגמרי אף שברכותיהם שוות מ"מ אינם נפטרין בברכתו בסתמא אא"כ היה דעתו בהדיא לפטור אותם בהברכה או שהיו לפניו עכ"פ על השלחן בשעה שבירך, וי"א דדוקא באותו המין ממש הוא דפוטר בברכתו בסתמא אף לאותן פירות שהביאו לו אח"כ אבל למין אחר לא מהני ברכתו בסתמא וצריך לברך ומ"מ אם הביאו לו המין האחר בעוד שלא כלה מין הראשון אין לברך כיון שהביאו לו בשעה שהיה עסוק עדיין באכילה. וי"א דאם קבע עצמו לאכילת הפירות אף שבירך בסתמא על הפירות שהיו לפניו והביאו לו מין אחר שכלה המין הראשון א"צ לחזור ולברך כיון דקבע עצמו לאכילה, ואם היה דעתו בהדיא שלא לאכול רק אלו הפירות שהם לפניו או שבעת שגמר אכילתו הוסיכם בדעתו שלא לאכול עוד ואח"כ נמלך לאכול צריך לחזור ולברך. וטוב לזהר לכתחלה להיות דעתו על כל מה שיביאו לו.

נפל או נאבד הפרי אחר הברכה קודם האכילה מה יעשה? נטל בידו פרי לאוכלו ובירך עליו ונפל מידו ונאבד או נמאס או מצאו שנרקב ואינו ראוי לאכילה כלל ונוטל אחר [דאם עדיין קצת ראוי לאכילה צריך לאכול ממנו כדי שלא יהא ברכתו לבטלה] צריך לחזור ולברך אע"פ שהיה מאותו מין לפניו יותר כשברך על הראשון רק שלא היה דעתו בפירוש בשעת ברכה על כולם רק בסתמא, ואם היה בדעתו בשעת ברכה לאכול גם השאר א"צ לחזור ולברך [ואפילו כשלא היה מונח לפניו אז על השלחן] וי"א דאפילו בסתמא ג"כ א"צ לחזור ולברך כיון שהיה מונח לפניו על השלחן וספק ברכות להקל.

רוצה לאכול אחרת שלא בירך עליו מחמת איזה סיבה מה יעשה? בירך על פירות ובעודו מברך הביאו לו פירות יותר יפים יאכל מהראשונים תחלה אף שהיה דעתו לפטור היפים. ואם לא היה דעתו לפטור היפים צריך לחזור ולברך עליהם וי"א דא"צ לחזור ולברך כיון שהוא מין אחד. בירך על המים ושמע שיש מת בעיר ישתה מעט מן המים וישפוך השאר ואם אמרו לו שהתקופה נופלת ימתין מעט עד שתעבור התקופה ואח"כ ישתה.

דיני ברכת בורא נפשות. פירות האילן חוץ מה' המינים וכל פירות אדמה וירקות וכל דבר שאין גידולו מן הארץ אפי' מים ברכה אחרונה שלהם בורא נפשות רבות, ובדיעבד אם בירך על פירות האילן על העץ ועל פרי העץ יצא. ואם אכל מכל מינים אלו מברך לאחר כולם ברכה אחת ואפילו אכל ושתה יצא בברכה אחת. אם מסתפק אם אכל כזית בכדי אכילת פרס א"צ לברך בנ"ר. וברכה זו חותם בה בלא שם. נוסח הברכה בא"י אמ"ה בורא נפשות רבות וחסרונם על כל מה שברא להחיות בהם נפש כל חי ברוך חי העולמים, והחיי"ת נקוד בצירי שהוא דבוק וי"א שבראת.

ה' מיני דגן מבושלים, שלמים או כתושים, מה ברכתן? ה' מיני דגן שחלקן או כתשן אפילו לא חילקן רק שהסיר קליפתן ע"י הכתישה ועשה מהם תבשיל אפילו עירב עמהם דבש הרבה יותר מהם או מינים אחרים הרבה

מאכל הנקרא רייז קע"ק מה מברכין לפניו ולאחריו? **הגב בענינו...** **זכות תלמוד** **הלכתא דיומא** כל הזכות שמורתה ואסור להעתיק מלי רשות © מהמחבר והמסגל **Sponsored By: DollarPhone** ללימוד שלחן ערוך אר"ח יום משנה ברורה

דיני הפסק וטעות בברכות הפירות - סימן ר"ז - ח"ב

האופן / הדין	יעשה - יצא	הטעם	לא יעשה - לא יצא	הטעם
לברך ערום או לבו רואה הערה או בראש מגולה	אשה יושבת וכו' ו"א דאשה יכולה לברך כשהן לבושות אע"פ שאינן מפסיקות למטה מהלב (ש"ע ג' ס' ע"ד ד')	דבזה מתכסה וכו' שס"ל דבאשה ליכא לבו רואה וכו' (מ"ב ט"ז ס' ע"ד מ"ב ט"ז)	איש אסור ערום אפילו יושב או בראש מגולה או לבו רואה הערה (ש"ע ג')	דבאיש לא מהני יושב בלי כיס (מ"ב ט"ז)
לאחוז הדבר שמברך עליו בשעת הברכה	לכתחילה צריך לאחוזו ביד ימין כשמברך (ש"ע ד' מ"ב י"ז)	כדי שיכוון לבו אל מה שמברך (מ"ב י"ז)	בדיעבד אם לא אחזו בשעת ברכה (מ"ב י"ז)	שאינו מעכב
לאחוז הדבר שמברך ביד ימין בשעת ברכה וכמ"כ כשמקבל ספר	בכל ברכה שמברך בין ברכת הנהנין בין על איזה מצוה יש לו לאחוז הדבר ביד ימינו בשעת ברכה וכמ"כ כשמשיט לו הבידו ספר יקבלנו ביד ימינו (מ"ב י"ח)	משום חשיבות (מ"ב י"ח)	איטר יד יאחזו ביד שמאלו שזה ימין ידיה (מ"ב י"ח)	דלא אזלינן בתר ימין דעלמא (מ"ב י"ח)
לאחוז הפרי בידו ע"י דבר אחר בשעת ברכה	אם דרכו בכך - ויש נהגו שכל כלי שאוחזין האכילה תהיה בכסף (פסקי תשובות)	שאם אין דרכו בכך הו"ל דרך יהרא ואינו דרך כבוד - שס"ל דסכין לאו דוקא רק כל כלי ברזל בכלל מקצר חיים (פסקי תשובות)	לא יתחוב בסכין אפילו שאוחזו הסכין ביד ימינו (מ"ב י"ח)	שהימין ממנה תוצאת חיים והסכין הוא כוחו של עשו המקצר חיים (ש"ע הרב ח')
בירך על דבר כשלא היה לפניו בכלל בשעת הברכה ואח"כ הביאוהו לפניו	צריך לברך פעם אחרת אפילו כיוון בשעת הברכה אם תלוי בדעת אחרים ואין ודאי שיביאוהו אצלו (ש"ע ה' מ"ב י"ט)	דלא היה על מה ליחול הברכה דתלוי בדעת אחרים (מ"ב י"ט)	באמת המים אין צריך לחזור ולברך - ולפרמ"ג כמ"כ בחדר הסמוך ולכתחילה יש להזהר שיהיה לפניו בשעת ברכה אפילו אינו תלוי בדעת אחרים (מ"ב י"ט)	דבאמת המים בוודאי יבואו המים נגדו ובאילו היו לפניו דמיא - מטעם שבוודאי יבואו אצלו - מטעם הפסק ולכתחילה המצוה לאחוז בידו בשעת ברכה (מ"ב י"ט)
בירך על פירות שהיה לפניו ואח"כ הביאו לו יותר מאותו המין	צריך לברך על מה שמביאין לו אח"כ לכו"ע אם היה בדעתו לאכול רק מה שהיה לפניו או כשגמר אכילתו הסכים בדעתו שלא לאכול עוד אח"כ (ולמ"א אפילו בסתמא אם לא קבע לאכילת פירות) - ולכתחילה יזהר להיות דעתו על מה שיביאו לו (רמ"א ה' מ"ב כ"י שע"צ כ')	דחשוב נמלך שמתחייב בברכה על מה שאוכל אח"כ (והמ"א דומה ל"י לשחיטה) - ד"א דס"ל דבסתמא לא מהני אם לא הי' בשעת הברכה (מ"ב כ' כ"ג שע"צ כ"ג)	אין צריך לברך על מה שהביאוהו אח"כ אם בירך בסתמא על מה שיש לו לפניו (ולמ"א דוקא בשעה דעתו על מה שיביאו לו או שקבע לאכילתפירות) (מ"ב כ' שע"צ כ')	דהוי כאלו אתנו בפירוש שאם יבואו לו עוד שיאכל גם מהם - שכן דרך האדם לנכנס מאכילה קטנה לגדולה (מ"ב כ')
בירך על פירות שהיה לפניו ואח"כ הביאו לו ממין אחר ממין הפירות	י"א דאם בירך על הפרי הראשון בסתמא צריך לברך על מין אחר - ולכתחילה יזהר להיות דעתו על מה שיביאו לו לפטרו מברכה (רמ"א ה' מ"ב כ"ב)	שמחמירין כהמ"א עכ"פ למין אחר - ד"א דבסתמא לא מהני אח"כ היה לפניו בשעת ברכה (מ"ב כ"ג שע"צ כ"ג)	למחבר אפילו בסתמא אין צריך לברך - ולמ"ב אם בעוד שלא כלה מין הראשון הביאו לו המין האחר אין צריך לברך - וי"א דאם קבע עצמו לאכילת פירות אין צריך לברך אפילו הביאו לו אחר שכלה מהראשון (מ"ב כ"ב)	כמו גבי שחיטה - כיון שהיה עדיין עסוק באכילה - דכיון דקבע אינו מסיח דעתו מאכילה (מ"ב כ"ב שע"צ כ"ה)
בירך על פירות שהיה לפניו ואח"כ הביאוהו אחר פרי שאינו מין פרי	יכול לפטור המין האחר לגמרי כשדעתו בהדיא לפטרו בברכתו (מ"ב כ"א)	דדוקא בסתמא לא נפטר המין אחר לגמרי (מ"ב כ"א)	המין אחר שאינו פרי אינו נפטר ע"י ברכת הפרי כשלא היה דעתו לפטרו בהברכה (מ"ב כ"א)	דמין אחר לגמרי אינו נפטר אף שברכותיהם שוות (מ"ב כ"א)
נטל בידו פרי לאכול וברך עליו ונפל מידו ונאבד או נמאס	להמחבר צריך לחזור ולברך אפילו שהיה מאותו המין לפניו יותר בשעת ברכה - ולמ"א דוקא אם לא היה בדעתו לאכול עוד מהם (ש"ע ו' באה"ל רק)	דעיקר הברכה היה על מה שאחזו בידו - דאם היה דעתו בהדיא גם על אחרים הם שוין לברכה (באה"ל רק)	ולמ"א אינו צריך לחזור ולברך כשהיה דעתו לאכול עוד אפילו לא יברך לפניו ולמ"ב אין צריך לחזור ולברך אם היה לפניו בשעת ברכה יברך בסתמא (מ"ב כ"ו)	דאם היה דעתו בהדיא גם על אחרים הם שוין לברכה - דכיון דמונח לפניו על השלחן כדעתו בהדיא על הכל וספק ברכות להקל (באה"ל רק מ"ב כ"ו)
בירך על פירות ובעודו מברך הביאו לו פירות יותר ימים	יאכל מהראשונים תחלה אף שהיה דעתו לפטור היפים - ואם לא היה דעתו לפטור היפים צריך לחזור ולברך עליהם (מ"ב כ"ו)	כיון שברך עליהם - דאינו פוטר היפוך כמו מין אחר (מ"ב כ"ו)	ולא"ר אין צריך לחזור ולברך כשהביאו לו יותר ימים באמצע הברכה ולא היה דעתו לפטור (מ"ב כ"ו)	כיון שהוא ממין אחד דינו כמין אחד דפוטר ברכתו (מ"ב כ"ו)
בירך על המים ושמוע שיש מת בעיר	ישתמה מעט מן המים ואח"כ ישפוך השאר (מ"ב כ"ו)	שלא יהיה הברכה לבטלה	סתם לא ישתה מים שבשכונת המת (יו"ד של"ט ה')	דמלאך המות מפיל במים טפת דם המות (יו"ד של"ט ט"ז ד')
בירך על המים ואמר לו שתקופה נופלת	יתנין מעט עד שיעבור התקופה ואח"כ ישתה אפילו למיד שיש סכנה אפילו בכהאי גוונא כשהמים תלושים או מהקרקע (מ"ב כ"ו)	שלא יהיה הברכה לבטלה - ושומר מצוה לא ידע דבר רע (מ"ב כ"ו)	לא ישתה בשעת התקופה - ולא יחזור ולברך אח"כ (מ"ב כ"ו באה"ט כ"ו)	חשש סכנה - שלהמתין מעט אין הפסק (מ"ב כ"ו)
בירך ברכה לבטלה	צריך לומר אח"כ ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד (ש"ע ו')	על שהוציא שם שמים לבטלה (ש"ע ו')	י"א דכדי לתקן הברכה לבטלה אינו צריך לומר מיד הברוך שם (אשל אברהם סי' כ"ה ה')	דס"ל דרק מדת חסידים לומר מיד (אשל אברהם סי' כ"ה ה')
אם נזכר באמצע הברכה אחר השם שברכתו לבטלה	יסיים ויאמר למדנו חקיך (ש"ע ו')	שיהא נראה כקרא פסוק ואין כאן מוציא שם שמים לבטלה (ש"ע ו')	-	-

הטבלאות אלו הם בפירוש לא לפסקו מזה הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על הלומד בשעת לימודו ולחזור עליו בקצרה, ולהלכה למעשה צריכין לעיין בפנים המשנה ברורה, לומד נכבד! - הגנו בה להבהיר שהטבלאות אלו נעשו כפי הבנתנו בדברי המשנה ברורה, - ואם דעת הלומד נוטה אחרת ורואה איזה שגיאה בהטבלאות, - או שיש לו איזה הארה או הערה, נא שיואל בטובו להודיענו מזה, ולזכות את הרבים, וא"ה במהדורא הבא יתוקן כהלכתו. הגהות אלו יתקבלו ע"י הפעק"ס בכל הכבוד, תהלת המפעל

מזונות ובין על היין ועל פירות הארץ מעין המאורע בשבת וי"ט ור"ח, קודם שאומר כי אתה ה' טוב ומטיב יאמר בשבת ורצה והחליצנו ביום השבת הזה וביום טוב אומר וזכרנו לטובה ביום חג פלוני הזה וכן בר"ח יאמר וזכרנו לטובה ביום ר"ח הזה ובדיעבד אפילו לא הזכיר מעין המאורע יצא. אבל אין מזכירין בהנוכה ופורים.

היאך כוללין כמה מינים בברכת מעין שלש? אם אכל פירות מז' מינים ואכל מיני מזונות ושתה יין יכלול הכל בברכה אחת ויקדים המחיה ואח"כ הגפן ואח"כ העץ ויאמר על המחיה ועל הכלכלה ועל הגפן ועל פרי הגפן ועל העץ ועל פרי העץ והותם על הארץ ועל המחיה ועל פרי הגפן ועל הפירות וי"א שאין לומר רק ועל הפירות ומנהג העולם לומר פה"ג ופירות ועכ"פ בדיעבד אם לא אמר פה"ג בודאי אין חזר.

שאר פירות שלא מז' מינים האם נפטרים בברכת מעין שלש? אם אכל פירות מז' המינים ואכל תפוחים א"צ לברך על התפוחים בורא נפשות שגם הם בכלל ברכת על העץ הא לא"ה אין ברכה מעין ג' פוטרת בנ"ר וכן להיפך, ודוקא אם אכל תפוחים עצמן אבל סחטן ושתה מימיהן אינו נפטר בברכת על העץ, אבל אם אכל תפוחים ושתה יין צריך לברך בורא נפשות על התפוחים ואפילו להפוסקים שסוברין דבחתימה שבברכת היין מסיים על הארץ ועל הפירות, וי"א דאם סיים בברכת היין על הארץ ועל הפירות אפשר דיוצא גם על התפוחים וע"כ יש לזהר היכא שאוכל תפוחים ושתה יין שיברך תחלה בנ"ר על התפוחים או שסיים בברכת היין על הארץ ועל פה"ג.

בירך על ענבים בפה"ג או על יין בפה"ע מה דינו? אם בדיעבד בירך על הענבים בפה"ג או אחריהם על הגפן או אם שתה יין ונתכוין לפטור הענבים יצא בדיעבד. ואם בירך על היין בורא פה"ע י"א דיצא בדיעבד וי"א דלא יצא וספק ברכות להקל.

אימתי נפטרים שאר משקאות בברכת מעין שלש? שתה יין ומים וה"ה כל מיני משקין אף החשובים ביותר אין לו לברך על המים בורא נפשות שברכת היין פוטרתן. ואפילו אם אירע שהביאו המשקין אחר שנמלך והסחי דעתו משתיית היין דאז בודאי צריך לברך ברכה ראשונה על המשקין אפי"ה א"צ לברך בנ"ר. ודוקא כשקבע על היין ואז פוטר אפילו לא היו המשקין לפניו בשעת ברכה או שהיו המשקין לפניו בשעת ברכה ואז פוטר אפילו לא שתה רק כוס אחד אבל אם לא קבע וגם לא היו המשקין לפניו בשעת ברכה צריך לברך על המשקין לאחריהם.

בירך בהמ"ז על דבר הצריך מעין שלש מה דינו? ברכת שלשה אינה פוטרת מעין שלשה שלא בתוך הסעודה שאם אכל דייסא או שאר מיני תבשילין שהם מה' מיני דגן אין ברכת המזון פוטרתו וי"א דדייסא וכן כל שהוא ממיני דגן וכ"ש בפת כיסנין בדיעבד בהמ"ז פוטרתן. אבל ביין אם בירך על היין בהמ"ז במקום על הגפן יצא וה"ה אם בירך על התמרים בהמ"ז במקום על העץ יצא ואפילו לא אמר אלא ברכת הזן בין על היין בין על התמרים יצא. אפילו כשתה יין שלא בתוך הסעודה גם כן בדיעבד פוטרו כשברך עליו ברכת המזון. ושאר פירות אפי' מז' המינים אפי' בדיעבד אין יוצא בבהמ"ז.

משקין שמסופק בברכתו אם בנ"ר או מעין שלש מה יעשה? שתה משקה שספק אם ברכתו על הגפן וכו' או בורא נפשות לא יאכל דבר שברכתו בורא נפשות ודבר שברכתו על העץ ויכלול עמו ג"כ על הגפן ועל פרי הגפן מספק. ומ"מ אם יש לו על איזה דבר לברך בנ"ר יברך דמה שיוכל לתקן יתקן. ואם יש לו יין יברך על היין בפה"ג ועל מין אחר בנ"ר ויצא ממ"נ. וי"א דכ"ז הוא רק לכתחלה שלא לשתות משקה זו ולסמוך בברכה אחרונה שיכלול אח"כ בתוכה שום תוספת אבל בדיעבד שכבר שתה משקה שיש לו ספק מוטב שיכלול בתוכה ממה שישאר בלי ברכה אחרונה כלל. ואם אכל פרי עץ ואינו יודע אם הוא מז' מינים ואין לו פרי אחר שהוא מז' מינים להוציאו בברכת מעין שלש יוכל ליקח יין וה"ה אחד מה' מיני דגן שברכתו ג"כ מעין שלש ויוסיף לכלול בהברכה על העץ ועל פרי העץ ויצא ממ"נ.

תבשיל של מיני קטניות מה ברכתן? על פת דוחן או של שאר מיני קטניות או על תבשיל הנעשה מקמח שלהן מברך שהכל ואחריו בורא נפשות. העושה תבשיל משאר מיני קטניות אם נשאר שלמים כל שלא נתמעכו לגמרי שעדיין ניכר קצת תוארן וצורתן וטובים מבושלים כמו חיין מברך בורא פרי האדמה, וע"כ מה שאנו קורין קאש"ע מברכין בפה"א, ואם נתמעכו לגמרי או שאינן טובים מבושלים כחיין מברך שהכל ובדיעבד שבירך בפה"א יצא. ודוקא שנעשה תבשיל מקמח של קטניות שאין דרך אכילתן בכך או שמיעך אותן דרך כלי מנוקב שהן דקין מאד כקמח אבל כשבישיל הקטניות שלמים ומיעך אותן בכף מברך בפה"א. ופת מטערקע"שי וויי"ץ אף שרובן בכך אין מברכין עליו בפה"א דלא נטעי אדעתא דהכי אלא לעופות ופטום אווזות וע"ד הדוחק בני אדם עושיין מהן פת אך אולי הוא בכלל אורז שברכתו על הפת ועל התבשיל כמ"מ ונכון לכתחלה שלא יאכלם אלא תוך הסעודה.

תערוובת קמח ושאר דברים האם מצטרפין לכזית בכא"פ? עירב קמח דוחן ושאר מיני קטניות עם קמח של ה' מיני דגן ובשלו בקדירה מברך כמ"מ ועל המחיה ואם עשה ממנו פת מברך המוציא ובהמ"ז ודוקא שיש באותו קמח מה' מינים כדי שיאכל ממנו כזית דגן בכדי אכילת פרס ושיעור פרס הוא חצי ככר של עירוב י"א שלשה ביצים וי"א ארבעה וכזית הוא חצי ביצה ואין מצטרף השיעור כזית אלא בכדי שיוכל לאכלו בתוך שיעור אכילת פרס וא"כ אינו מברך בהמ"ז אא"כ היה מעורב בו קמח דגן אחד משמנית עכ"פ דא"כ לא יאכל מהפת ארבעה ביצים יהיה מזה כזית דגן ויתחייב בבהמ"ז אבל אין בו זה השיעור מה' מינים אינו מברך לבסוף בהמ"ז אלא בתחלה מברך המוציא אם יש בו טעם דגן אע"פ שאין בו כזית בכדי אכילת פרס [ואם אין בו טעם דגן מברך שהכל ובנ"ר] ולבסוף י"א על המחיה אפילו לא אכל רק כזית מהפת וי"א בורא נפשות וראוי לירא שמים שלא יאכל פת כזה אלא בתוך הסעודה ומ"מ המברך על המחיה אין למחות בידו, וה"ה אם בהפת היה מעורב קמח דגן כזית בכדי א"פ אלא שהוא לא אכל רק מקצת מהפת שלא היה שיעור כזית דגן מכל הזיתים שאכל ג"כ אינו מברך בהמ"ז אלא על המחיה או בנ"ר כנ"ל.

לא היה בו כשיעור מה מברך עליו? אם בשלו בקדירה ולא היה בהקמח של מיני דגן כזית בכדי אכילת פרס [או שהיה בהקמח כשיעור והוא לא אכל עד שיעור כזית] מברך תחלה כמ"מ ואחריו בורא נפשות, ודוקא שיהיה מנכר קצת טעם דגן דאם היה רק משהו בעלמא מקמח דגן ולא מנכר טעמו כלל מברך שהכל. ולאו דוקא תערוובת קמח בקמח דאינו מנכר כ"כ המיני דגן דה"ה אם עירב ה' מיני דגן עם רבש ותבלין או שאר מינים ג"כ בעינן שיהא מה' מיני דגן כזית בכא"פ ואי לא"ה אינו מברך ברכה אחרונה אלא בנ"ר וע"כ ה' מיני דגן שמבשל עם בולבע"ס וקטניות וכיו"ב אין לברך לבסוף על המחיה אלא דוקא כשאכל מהמיני דגן כזית בכדי אכילת פרס. ומ"מ לענין פת כיסנין שמעורב בתבלין הרבה נוהגין העולם לברך עליו לבסוף על המחיה כשיש בו כזית אף שבמין דגן לבדו שנמצא בו אין בו שיעור כזית ולכתחלה יזהר לשער שיהיה בהקמח שיעור כזית.

מהו נוסח ברכת מעין שלש? בברכה אחת מעין שלש של פירות דחוצה לארץ כשהן משבעת המינים חותם על הארץ ועל הפירות ובראך ישראל חותם על הארץ ועל פירותיה ואם בח"ל אוכל מפירות הארץ חותם ג"כ על פירותיה כשיודע שהם מפירות הארץ אבל בספק כגון בחו"ל הסמוכה לא"י וכן כשאוכל בא"י ואינו יודע אם הם מפירות הארץ או שהובאו מחו"ל יברך על הארץ ועל הפירות. נוסח הברכה ונאכל מפריה ונשבע מטובה ויש שאין אומרים ונאכל מפריה ונשבע מטובה, ונברך עליה בקדושה ובטהרה כי אתה ה' טוב ומטיב לכל ונודה לך על הארץ ועל המחיה בא"י על הארץ ועל המחיה ועל פירות אומר על העץ ועל פרי העץ ועל תנובת השדה וכו' ועל יין אומר על הגפן ועל פרי הגפן ועל תנובת השדה וכו'. בברכה מעין ג' דיין אינו חותם על הגפן ועל פה"ג אלא על הארץ ונפרעה"ג או על הארץ ועל הפירות ומ"מ בדיעבד אם לא הזכיר ארץ יצא. והמנהג לחתום על הארץ ועל פרי הגפן ומ"מ בדיעבד אם סיים על הארץ ועל הפירות בודאי יצא.

היכן מזכירין שך שבת וי"ט בברכת מעין שלש? מזכירין בה בין על מיני

הגב בענינו... כמה צריכין לאכול מפת הבאה בכיסנין (לדוגמא ספאנמי"ש קע"ק) כדי להתחייב בעל המחיה?
Sponsored By: DollarPhone
זכות הלימוד
הלבנת דיומא
כל הזכויות שמורות
אסון להתיקם מל רעות
© מהמלת ומסגל

לענין בנ"ר. אכל חצי זית משבעת המינין וחצי זית אחר מברך אחריהן כורא נ"ר וה"ה כשאכל חצי זית פת וחצי זית מדבר שמברכין בנ"ר מברך בנ"ר וכל המשקין מצטרפין לרביעית, האוכל והשותה שאכל פחות מכזית ושחה פחות מרביעית אין מצטרף אפי' לענין בנ"ר. ציר שע"ג ירק מצטרף לכזית וה"ה בפת השרוי במשקה או ביין או ברוטב אבל אם אכל הפת עם הרוטב בלא טבול אין מצטרף אך אם היה הרוטב של המאכל מדברים שמברכין עליהן כמו על המאכל אפשר דמצטרף הרוטב להמאכל. אכל הכזית מעט מעט ונשתהה הרבה באכילתו אם יש מתחלת האכילה עד סוף האכילה יותר מכדי אכילת פרס אינו מצטרף אפילו רק בכדי ג' ביצים. ולענין פת כדי שביעה דחייבו הוא מן התורה חייב אף שאכל מעט מעט. היה פת סופגנין שנתפח עד שאין האוירים שבו נרגשים האוכל כזית ממנו כמות שהוא אינו מברך וכן אם היה כזית ונצטמק ונתמעט בשיעורו אין מברכין אחריו אלא א"כ דחזר ונתפח.

מה מצטרפין בשתי' לרביעית? לענין שתיית רביעית אם שתה והפסיק מעט וחזר ושחה עד שהשלים לרביעית י"א דאינו מצטרף וי"א דמצטרף אם לא ששהה מתחלת השתיה עד סוף השתיה יותר מכדי אכילת פרס. ולענין שתיית טה"ע וקאפ"ע שהדרך לשתותו כשהוא חם מעט מעט י"א דלדעה הראשונה אינה מצטרף ואין מברכין ברכה אחרונה וכן הוא מנהג העולם. ואנשי מעשה נוהגין שלבסוף שתייתן מנחין כדי שיעור רביעית שיצטנן מעט כדי שיוכל לשתות רביעית בלא הפסק ולברך ברכה אחרונה ונכון לעשות כן. אם אכל פחות מכשיעור והלך לחוץ וחזר מיד דבדאי צריך לברך שנית בתחלה אפילו בפת אם חזר ואכל פחות מכשיעור בכדי אכילת פרס מצטרף.

הטועם מן התבשיל האם צריך לברך? הטועם את התבשיל אינו צריך לברך עד רביעית ועד בכלל ואפילו אם הוא בולעו ואם הוא פולט מותר אפילו ביותר מרביעית בלי ברכה, ואפילו אם הוא אוכל קצת מהמאכל אחר הבישול שאין ביכלתו לתקן אז המאכל רק לידע אם הוא טוב, אבל יתר מרביעית חשיב כמו שמתכוין לאכילה, ועד רביעית שרי אפילו לטעום מהרבה קדירות ומיהו אם כונתו לאכול מעט אסור לעשות הרבה פעמים, ולטעום איזה דבר אוכל לידע אם הוא טוב שיעורו הוא רק עד כזית. וי"א שאם הוא בולעו טעון ברכה אפילו בכל שהוא ולא פטרו את הטועם אלא כשהחזר ופולט ואז אפילו על הרבה אינו צריך ברכה וספק ברכות להקל ואפילו אם הוא בולע לא יברך. וי"א דבבבולע לכו"ע חייב לברך ולכתחלה טוב לזוהר הרצפה לבלוע שיתכוין ליהנות ממנו בתורת אכילה ויברך עליו. ואותן שנותנין עשב שקורין טאב"ק לתוך שפופרת ומדליקין אותו ושואבין העשן בפיהם אין לברך על עישון הטאב"ק הזה.

איזה פרי קודמת לברכה? כל הקודם בפסוק ארץ חטה ושעורה וגו' הוא מוקדם לברכה אפילו השני חביב עליו יותר ומ"מ זית הוא קודם לגפן דזית הוא ראשון סמוך לארץ בתרא וגפן הוא רק שלישי לארץ קמא. בפה"ע ובפה"א קודמין להשכל. היו לפניו מיני פירות הרבה אם ברכותיהם שוות ויש ביניהם ממין ז' מקדים מין ז' אעפ"י שאינו חביב כמו המין האחר ואפילו הוא חצי פרי והשאר הם שלמים. ואם שניהם ממין אחד משבעת המינים או ששניהם אינם מין שבעה מקדים השלם ואפילו אם החצי חביב יותר שלם עדיף, ואם אין ביניהם ממין ז' מקדים החביב. ואם אין ברכותיהם שוות אפילו יש בהן ממין ז' צריך להקדים החביב אכן אם שני המינים חביבים אצלו בשוה אז מברך על מין שבעה תחלה, ונקרא חביב המין שרגיל להיות חביב עליו אפילו אם עתה חפץ במין השני ויברך על המין שרגיל להיות תמיד חביב עליו ויטעום קצת ממנו ואח"כ יאכל המין שחפץ עכשיו לאכלו ואחר גמר אכילתו יחזור לאכול המין הראשון, ומ"מ המברך על מה שחביב עתה בעיניו ג"כ יש לו על מי לסמוך, וכ"ו שגם דעתו היה לאכול מכולם האם אין כולם לפניו או שאין דעתו לאכול מכולם אין שייך בזה דין קדימה.

טעה מבברכתו ונזכר תוך כדי דיבור? לקח כוס של שכר או מים ובירך בא"י אמ"ה כפה"ג ותוך כדי דיבור נזכר שטעה ואמר שהכל נהיה בדרבו אפילו בעת תחלת הברכה היה סבור שהוא יין יצא. אבל לאחר כדי דיבור לא מהני עקירתו וחזר ומברך. והא דמקילינן בדיעבד בתוך כדי דיבור דוקא בברכות דרבנן אבל בבמה"ז שהוא דאורייתא אם אירע כה"ג כגון שאכל לחם וטעה וסבר שאכל פירות והתחיל לברך בא"י אמ"ה על העץ ועל פרי העץ ונזכר שהוא לחם וסיים הזן את העולם וכו' כהוגן צריך לחזור ולברך ודוקא באופן זה אבל אם טעה וסבר על הלחם שאכל שהוא אחד מה' מינים והתחיל לברך בא"י אמ"ה על המחיה ונזכר יכול לסיים הזן את העולם כולו וכו' ויצא. מי שאומר אחר ברכת היין כורא מאורי האש ונזכר שצריך להקדים בשמים וסיים כורא מיני בשמים יצא ידי בשמים ויחזר ומברך בא"י אמ"ה כורא מאורי האש ודוקא כשנתכוין בשעת הזכרת שם ומלכות על הבשמים שנקט בידו ונכשל בלשונו ואמר כורא מאורי האש אבל כשנתכוין על האש יצא ידי ברכת מאורי האש ואח"כ מברך ברכה אחרת על הבשמים.

באיזה אופן יצא בברכתו אף שאין לו ממין הזה? אם היו אחרים שותים ג"כ ויין לפנייהם ודעתו ג"כ על יין שהיה סבור שבכוסו יין וכונתו היתה להוציא גם האחרים בברכתו ובירך כפה"ג ונמצא אח"כ שבכוסו מים או שכר כשהחזר ושחה אח"כ יין א"צ לחזור ולברך ויוצא בברכה שבירך על כוסו אע"פ שהיתה בטעות, וכן אם דעתו היתה לשתות שאר יין אפילו לא היה אז אותו היין לפניו והביאו לו אח"כ חל הברכה עליהם ואפילו לא היה דעתו בהדיא לשתות יותר כל שהיו לפניו על השלחן בשעת ברכה ממילא חל הברכה על כולם ואין צריך לחזור ולברך.

ספק לו אם בירך מה יעשה? כל הברכות אם נסתפק אם בירך אם לאו אינו מברך לא בתחלה ולא בסוף חוץ מבה"מ והוא שאכל כדי שביעה דאז הוא מחוייב מן התורה. וברכת מעין שלש שמברכין על שבעת המינים י"א שהוא מדרבנן וי"א שהוא מדאורייתא וע"כ מי שאכל כדי שביעה מפירות או תבשיל של שבעת המינים ונסתפק לו אם בירך אחריו יאכל עוד מאותו המין שיעור כזית ויברך אחריו ויוציא עי"ז גם הספק שלו ואם אין לו מאותו המין יקח ממין אחר שהוא משבעת המינים כגון שאכל פרי עץ יקח מיני מזונות ויכלול בהברכה.

מהו השיעור שיתחייב לברך? האוכל פחות מכזית בין מפת בין משאר אוכלים והשותה פחות מרביעית בין מיין בין משאר משקים מברך תחלה ברכה הראויה לאותו המין ואפי' על כל שהוא בין מדבר אוכל בין ממשקה ולאחריו אינו מברך כלל וי"א שעל דבר שהוא כבדו כגון גרגיר של ענב או של רימון מברכין לאחריו אע"פ שאין בו כזית ואם נתרסקה קודם אכילה לא מקרי בריה ונכון לזוהר שלא לאכול בריה פחות מכזית.

מה נקרא ברי'? לא מקרי בריה אלא אם אכלו כמות שהוא עם הגרעין ואפילו אם הגרעין אינו ראוי לאכול כלל אבל אם לקח הגרעין ממנו לא מקרי בריה וכ"ש אם נחתך מעט מהפרי גופא. ואם נמצא בתוך הגרעין גופא דבר שראוי לאכול ואכל מה שבתוך הגרעין וזרק קליפתו הקשה היה ג"כ הוי בכלל בריה. ואם נפל ממנו קצת ע"י בישול כמו שרגילות הוא להתפרר ג"כ נתבטל ממנו שם בריה. ויש מסתפקים אם מברכין ברכה אחרונה של יין או שאר משקין על כזית שהוא שלישי רביעית לכן טוב לזוהר שלא לשתות אלא פחות מכזית או רביעית ובדיעבד אם שתה כזית ואין לו רביעית יזהר שלא ישתה עד רוב רביעית וכ"ש שלא ישתה כשיעור ביצה שהוא שני חלקי רביעית די"א דעל שעורים אלו יש לברך ברכה אחרונה.

איזה דברים מצטרפין לכזית? כל האוכלין מצטרפין לכזית לברך עליהן ברכה אחרונה הראויה להן אם משבעת המינים ברכה מעין ג' אם שלא מ' מינים

דיני טעות וספק בברכות

שו"ע ומשנה ברורה - סימן ר"ט

דינו	וסיים תוך כדי דיבור	ובירך	סבר/ ונתכוון לברך על	נקט בידו/ וצריך לברך
שיטה א' - יצא שיטה ב' - לא יצא		בא"י אמ"ה בורא פרי הגפן	שהכל	מים ושכר
שיטה א' - לא יצא שיטה ב' - יצא		בא"י אמ"ה שהכל ניהי בדברו	הגפן	מים ושכר
יצא		בא"י אמ"ה שהכל נהי' בדברו	מים-שהכל	יין
יצא		בא"י אמ"ה בורא פרי הגפן	מים-שהכל	יין
יצא	שהכל נהי' בדברו	בא"י אמ"ה בורא פרי הגפן	הגפן	מים ושכר
יצא		בא"י אמ"ה בורא פרי הגפן	הגפן ① ואחרים שותים	מים ושכר
צריך לחזור	הזן את העולם	בא"י אמ"ה על העץ ועל פרי העץ	פירות	לחם
יצא	הזן את העולם	בא"י אמ"ה על המח'י	ה' מינים	לחם
יצא - בשמים	בורא מיני בשמים	בא"י אמ"ה בורא מאורי האש	בשמים	בשמים
יצא - האש		בא"י אמ"ה בורא מאורי האש	האש	בשמים
יצא זו"כ ②	פוקח עוורים	בא"י אמ"ה זוקף כפופים	זוקף כפופים	פוקח עוורים
י"א יצא ③ פוקח עוורים	פוקח עוורים	בא"י אמ"ה מלביש ערומים	פוקח עוורים	פוקח עוורים
יצא זו"כ	מתיר אסורים	בא"י אמ"ה זוקף כפופים	מתיר אסורים	מתיר אסורים

- 1) ה"י רוצה לשתות יין ולהוציא אחרים ששותים יין, - דעת המחבר - דווקא כשיין לפניו
 2) ואח"כ יברך פוקח עוורים
 3) ויש מסתפקים בזה - ע"ע במשנה ברורה סימן מ"ז ס"ק כ'

דיני טעות בברכה			
שו"ע סימן ר"ט סי' א' וב'			
בבהמ"ז וטעה בעל המח'י	בבהמ"ז וטעה בעל העץ	בברכה ראשונה	
לא יצא (מ"ב סק"א)	לא יצא (מ"ב סק"א)	לא יצא ולהרמב"ם יצא (מחבר ס"א)	התחיל כהוגן וסיים שלא כהוגן
יצא (מ"ב סק"ו)	צ"ע לדינא (ביה"ל תכ"ד)	יצא (מחבר ס"א)	התחיל שלא כהוגן וסיים כהוגן
יצא (מ"ב סק"ו)	לא יצא (מ"ב סק"ו)	יצא (מחבר ס"ב)	התחיל כהוגן וסיים שלא כהוגן וחזר תוך כדי דיבור
יצא (מ"ב סק"ו)	לא יצא (מ"ב סק"ו)	יצא (מ"ב סק"ה)	התחיל וסיים שלא כהוגן וחזר תוך כדי דיבור
לא יצא (שעה"צ ג')	לא יצא (מ"ב סק"ו)	לא יצא (שעה"צ ג')	התחיל כהוגן וסיים שלא כהוגן וחזר לאחר כדי דיבור
לא יצא (מ"ב סק"ו)	לא יצא (מ"ב סק"ו)	לא יצא (מ"ב סק"ו)	התחיל וסיים שלא כהוגן וחזר לאחר כדי דיבור

סימן ר"ט מ"ב ס"ק י"ז
 ואותן שנותנין עשב שקורין
 טאבק לתוך שפופרת ומדליקין
 אותו ושואבין העשן בפיהם

דפי ציונים וטיבלאות

משנה ברורה
 מן סימן רט סעיף א
 עד סימן ריא סעיף ג

ט"ז שבט

1800 466-7593

www.HilchusDiyoma.org

כל הזכויות שמורות
 ואסור להעתיקם בלי רשות
 © מהגות המפגל

החביב אפילו השני מין ז'. היו שניהם חביבין אולינן בטר מין ז'. ואם אחד מהן מוקדם כסוק כגון שכוסס קליות חטה דברכתו בפה"א ואוכל זית מחלוקת אחרונים איזה עדיף. שניהם אינן מין ז' יש להקדים פה"ע אם שוים בחביבות הא לא"ה חביב קודם. וכן שניהם פה"א או שניהם שהכל אולינן בטר חביב. והמין הרגיל להיות חביב אצלו מקרי חביב ואם שניהם חביבים אצלו אולינן אחר איזה שחפץ עתה. ברכת אכילה ושתייה אפי' ברכת שהכל קודמת לברכת הריח.

מהו רוב ומהו עיקר? כל שהוא עיקר ועמו טפילה מברך על העיקר ופוסט את הטפילה בין מברכה שלפניה בין מברכה שלאחריה לא מיבעיא אם העיקר מעורב עם הטפל כגון כל תערובות שני מינים שהאחד הוא העיקר והשני אינו בא אלא לחקנו ולהכשירו או אפילו שניהם עיקרים אלא שהאחד מרובה מחבירו הרוב הוא העיקר ואפילו כל מין ומין עומד בפני עצמו וניכר נמי בטר רוב אולינן, ומיהו כ"ו דוקא בשניהם הוא דבר חשוב הא אם אחד מהן אינו דבר חשוב אף שהוא הרוב בטל הוא לגבי מיעוט החשוב דהוא העיקר. ובה' מיני דגן אם מעורבין עם שאר מינים אפילו הם המיעוט כל שניתן בהתבשיל לטעם אולינן בתרייהו ומברך עליהם במ"מ לבר ונפטר תערובות הרוב אך בלבד אם יש בהם ממש אבל אם עירב קמח במים הרבה כ"כ עד שהוא רך כדי שיהא ראוי לשתיה מברך שהכל.

באיזה אופן מקרי פת טפל? אפי' כל אחד לבדו בין שאוכל העיקר והטפל בבת אחת בין שאוכל העיקר תחלה והטפל אחר"כ ואפילו פת שהוא חשוב מכל אם הוא טפל כגון שאכל דג מליח ואוכל פת עמו כדי שלא יזיקנו בגרונו ואינו תאב להפת מברך על הדג ופוסט הפת כיון שהוא טפל ואפילו כשלא היה הטפל לפניו בשעת אכילת העיקר אם היה דעתו בשעת ברכה לאכול גם הטפל או שדרכו בכך לאכול הטפל אחריו פוסט הטפל [גם בעיני דוקא שיאכל הטפל באותו מקום לאפוקי כששינה מקומו ביניהם] אבל אם אינו רגיל בכך וגם לא היה דעתו בפירוש בשעת הברכה לאכול הטפל צריך לברך גם על הטפל אך אז מברך על הטפל רק שהכל. ואם הוא תאב לאכול פת ג"כ אע"פ שאוכלו עם המליח כהנהוג לאכול דג מלוח שקרוין הערינג"ג עם פת אינה טפלה אליו אפילו אם תאב להמליח יותר וצריך לברך עליה המוציא ופוסט את המליח.

באיזה אופנים צריך לברך על הטפל? הא דמברך על עיקר הוא אפי' אם טפל חביב לו יותר ואפילו בשאין ברכותיהן שוות וגם אין אוכלן ביחד ובפרט כשברכותיהן שוות או שאוכלן ביחד בודאי מברך על העיקר לבר. מי ששתה יין שרף ואוכל איזה דבר או מעט פת אחריו להפיג חריפות השתיה נעשה הפת טפל וא"צ לברך עליו אכן דוקא כשהיה דעתו עליו בשעת ברכה או שרגיל בכך ברוב הפעמים, וכ"ז כשאין כוונתו לאכול הטפל שאינו רעב כלל ואינו אוכל אותו רק להפיג המרירות אבל אם כוונתו בשביל הטפל ג"כ כגון ששתה יי"ש ואוכל ג"כ לעק"א עם מרקחת אע"ג שנראה שאחד עיקר והשני טפל כיון שכוונתו לאכילת שניהם אין זה טפל וצריך לברך על הלעק"א או על המרקחת תחלה שהם חשובין ואח"כ מברך על היי"ש אף שהיי"ש חביב עליו. וה"ה כשרוצה לאכול שאר דברים אינו מותר רק כשרוצה לאכול רק מעט כדי להפיג המרירות או הוי טפל אבל כשרוצה לאכול יותר מזה אין שייך שם טפל כלל כיון שאוכל אותם מחמת עצמותם כדי לסעוד הלב, וטוב למנוע מלאכול פת למיתוק שתיית היי"ש כי מי יוכל להבחין היטב אם הוא רק להפיג מרירותו או גם לסעוד הלב דאז צריך לברך המוציא ונט"י.

אוכל פת למתק המשקה מה מברך על הפת? מי ששורה אחר גמר אכילתו מעט פת ביי"ש לעכל המאכל יש לברך על היי"ש וטוב באופן זה שישתה תחלה מעט יי"ש קודם ששורה בו הפת ויברך עליו. ואם אחר שאכל מאכל שמן לקח מעט יי"ש להפיג השמנונית שבפיו אם רגיל בכך א"צ ברכה דהוא טפל לפת. הא דמברכין על העיקר ופוסט את הטפילה היינו שאוכלין ביחד או שאוכל העיקר תחלה אבל אם אוכל הטפל תחלה מברך על האוכל תחלה אע"פ שהוא טפל לשתיה ואינו מברך עליו רק שהכל הואיל והוא טפל לדבר אחר ואם הטפל חביב עליו מברך עליו ברכה הראויה לו, וכ"ז דוקא אם שותה משקין שברכתו שהכל והיה ראוי לברך על המשקה שהכל ולפסור זה אך מפני שאוכל הטפל תחלה צריך לברך עליו לכן מברך עליו בברכת העיקר וממילא נפטר גם העיקר בברכתו אבל כשברכת העיקר הוא דבר אחר כגון ששתה יין אין מברך על המאכל שמקודם שהכל רק ברכתו הראויה לו. ולכתחלה טוב למנוע לגמרי מלאכול הטפל קודם לעיקר, ואם אוכל פת כיסנין עם גבינה או שאר דבר ללפת בו אף שהם ג"כ חביבים עליו והוא תאב לאכול אותם מ"מ מברך רק על הכיסנין לבד וה"ה בכל דבר כשאוכל עם מין אחר ללפת בו דמה שאוכל ללפת נחשב רק כטפל.

איזה ברכה קודמת לחברתה? הביאו לפניו דבר שברכתו בפה"ע ודבר שברכתו שהכל בפה"ע קודמת וכן בפה"א והשכל בפה"א קודמת ואפילו מין השני חביב עליו וע"כ כשמביאים לפניו יי"ש עם מרקחת יברך על המרקחת תחלה אף שהיי"ש חביב עליו יותר, ואם הביאו לפניו בפה"ע ובפה"א חביב קודם ובשניהם חביבים בשוה איזה מהם שירצה יקדים וי"א שבורא פרי העץ קודם וכן לנהוג כן אם שניהם שוים בחביבות אכן אם פה"א חביב עליו יותר מברך על החביב וכן אם פה"א הוא מין שבעה כגון קליות של חטים ותפוח או אחד מז' מינים יש לו לברך תחלה על החטה שהוא מין שבעה.

איזה מין קודמת לחברתה? כל הקודם כסוק קודם לברכה אף כשהמין השני הוא חביב יותר. וחשיבות מין ז' להקדים ראשון לשני הוא רק כשנגמר הפרי אבל אם לא נגמר כגון זית קודם שגדל הנץ חשוב יותר המאוחר ממנו. וארץ בתרא הפסיק הענין וכל הסמוך לו חשוב מהמאוחר ממנו לארץ קמא הילכך תמרים קודמים לענבים, ודוקא שאוכל ענבים כמות שהן אבל אם עשה מהן יין שקובע ברכה לעצמו בפה"ג היא קודמת לברך עליו תחלה אפילו לזיתים שהיא ראשונה לארץ בתרא אבל מעשה קדירה מחמשת מיני דגן חשובה יותר מברכת היין ואף כוסמין ושבלת שועל ושיפון מזון הנעשה מהן ג"כ קודמין ליין. כל הנאמר סמוך לארץ קמא קודם למה שנאמר סמוך לארץ בתרא ולכן חטים קודמין לזיתים ושעורים לדבש אבל שעורים לזיתים לא וי"א דברכת במ"מ היא קודמת לכל.

אימתי קודמים חטה ושעורה לכל? הא דחטה ושעורה קודמים דוקא כשעשה מהם תבשיל או פת ואז קודמים לשאר מינים אף אם הם חביבים אצלו יותר אבל כוסס חטה שברכתו בפה"א אינה קודמת לברכת בפה"ע, ודוקא אם הפה"ע חביב יותר אצלו אז הוא קודם אף שהוא מאוחר בקרא אבל אם שניהם חביבים בשוה חטה קודמת וי"א דעל איזה שירצה יברך תחלה. ומ"מ אם החטה חביבה יותר אצלו יברך עליה תחלה. ברכת המוציא קודמת לברכת במ"מ וכ"ש לשאר ברכות ואע"פ שהדבר השני חשוב או חביב עליו או אם הוא חביב וחשוב ביחד, כגון שיש שלחן ערוך לפניו לאכול פת וגם רוצה לאכול לחמניות דברכתן במ"מ ואפילו כשאוכלן בתוך הסעודה מצוה שיטול ידיו ויברך המוציא תחלה על הפת ואח"כ יברך במ"מ על הלחמניות ובשאר תבשילין צריך ממילא לברך תחלה על הפת ולפסור את התבשיל.

באיזה אופנים ליכא דיני הקדמה? הא דאמרינן דאחד קודם לחבירו היינו שרוצה לאכול משניהם לכן יש להקדים החביב או החשוב אבל אם אינו רוצה לאכול משניהם אינו מברך רק על זה שרוצה לאכול אע"פ שגם השני מונח לפניו, ואפילו רוצה לאכול משניהם אך שלא הביאו עדיין החביב לפניו א"צ להמתין, וכ"ז דצריך להקדים דוקא לכתחלה אבל אם עבר ויברך על השני אם הברכות שוות יוצא ואין צריך לחזור ולברך על זה שהיה לו להקדים ובלבד שיהא דעתו ג"כ עליו בברכתו, ואפילו היו שניהם לפניו בשעת ברכה בעינן שיתכוין לו בפירוש לפוטרו דאינו בדין שיפטור מי שאינו חשוב את החשוב דרך גורא אלא ככונה אבל אם בירך על החשוב פוסט את שאינו חשוב אפילו לא נתכוין בפירוש לפוטרו כיון שהיה מונח לפניו על השלחן בשעת ברכה ואם הביאו לו אחר שכבר כלה המין הראשון צריך לחזור ולברך ואם הביאו לו אחר שבירך אבל עדיין לא כלה אכילתו יש דעות בפוסקים וספק ברכות להקל ולכתחלה יש לזיזר לכיון לפטור את אשר יביאו לו אח"כ.

אתרוג וזית איזה קודם? אם היה מונח לפניו אתרוג וזית אף דאתרוג היה חביב עליו יותר מברך על הזית שהוא ממין שבעה ונפטר ממילא אף בסתמא האתרוג ואם הוא בירך על האתרוג בסתמא לא נפטר הזית, ומ"מ נהי דלכתחלה בודאי טוב לנהוג לברך על הזית מ"מ כדיעבד שבירך על החביב לא יחזור ויברך על הזית. ואפילו אם הוא מברך על הזית טוב שיכוין בהדיא לפטור גם האתרוג אחרי האתרוג חביב לו יותר וכן כל כה"ג שיש דעות בפוסקים על איזה דבר יברך בתחלה יהיה זהיר בשעת ברכה לכיון לפטור שניהם דבלא"ה יש חשש דאוכל המין השני בלא ברכה.

סדר המעלות בקצרה. המוציא [אפילו מפת של שבלת שועל ושיפון]. במ"מ על מעשה קדירה דחטים. במ"מ על מעשה קדירה דשעורים. במ"מ על מעשה קדירה דשיבולת שועל ושיפון שהוא ג"כ מין שעורים [ובמ"מ דשעורים קודם להן ואפילו לכוסמין שהוא מין חטים הוא ג"כ קודם]. בפה"ג. זיתים. תמרים. ענבים. תאנה. ורמון. בפה"ע ופה"א. שהכל. ובכל אלו אין משגיחין על החביב כלל דמי שהוא מאוחר מחבירו אפילו הוא חביב יותר כגון שהיה חביב לו שהשכל אפי"ה הפה"א קודם לו. בפה"ע ובפה"א אולינן בטר

האוכל העוגות ביצים (אייער קיבלעך) עם הערינג על מה צריך לברך ואיזה קודמת? **הגב בעניינך...** **זכות תלמוד** **הלכתא דיזמא** כל הזכות שמורה וחסון התיקון מל ימות © המחלת והטפל **Sponsored By: DollarPhone** **ללימוד שילוח עתק אר"ח עם משנה ברורה**

דיני קדימה בברכות הפירות שו"ע ומשנה ברורה - סימן רי"א

חביב					
שהכל	בורא פרי האדמה	האדמה * ממין ז'	העץ	מין שבעה	בורא מיני מזונות
בורא מיני מזונות	בורא מיני מזונות	בורא מיני מזונות	בורא מיני מזונות	בורא מיני מזונות	בורא מיני מזונות
מין שבעה	מחלוקת איזה שירצה או חביב	מחלוקת איזה שירצה או חביב	מין שבעה	שלם	ממין שבעה
מין שבעה	מחלוקת איזה שירצה או חביב	מחלוקת איזה שירצה או חביב	העץ מין שבעה	חביב	ממין שבעה
בורא פרי העץ	מחלוקת איזה שירצה או חביב	מחלוקת איזה שירצה או חביב	חביב	מין שבעה	בורא פרי העץ
בורא פרי האדמה	מין שבעה	חביב	העץ הגר"א: איזה שירצה או חביב	מחלוקת איזה שירצה או חביב	בורא פרי האדמה * ממין ז'
בורא פרי האדמה	חביב	חביב	מחלוקת איזה שירצה או חביב	מין שבעה	בורא פרי האדמה
בורא פרי האדמה	מין שבעה	◇	האדמה ממין ז' הגר"א: איזה שירצה	האדמה ממין ז' הגר"א: איזה שירצה	בורא פרי האדמה * ממין ז'
בורא פרי העץ	בורא פרי העץ	האדמה ממין ז' הגר"א: איזה שירצה	◇	מין שבעה	בורא פרי העץ

* כגון הכוסס חטה

סדר המעלות בברכות	
המוציא	המוציא
חטה	בורא מיני מזונות
מעשה קדימה	
שעורה	
כוסמין - מין חטה	
שיפון - מין שעורה	
שיבולת שועל - מין שעורה	
יין	בורא פרי הגפן
זיתים *	בורא פרי העץ
תמרים	
ענבים	
תאנה	
רמון	
פירות האילן ואינו ממין שבעה **	
פירות האדמה	בורא פרי האדמה
שהכל	שהכל

* יש סוברין - דקודמת לשעורה ושיפון ושיבולת שועל
** העץ קודם זה דווקא אם שניהם שווין בחביבות

דפי צעורים וטיבלאות

משנה ברורה

מן סימן ריא סעיף ג
עד סימן ריג סעיף א

י"ז שבט

1800 466-7593

www.HilchusDiyoma.org

כל הזכויות שמורות

ואסור למתייקם בלי רשות

© מהגות המפעל

לומד נכבד! - הננו בזה להבהיר שהציוורים אלו נעשו כפי הבנתנו בדברי המשנה ברורה, - ואם דעת הלומד נוטה אחרת ורואה איזה שגיאה בהציוורים, - או שיש לו איזה הארה או הערה, נא שיואיל בטובו להודיענו מזה, ולזכות את הרבים,

הגהות אלו יתקבלו אך ורק ע"י הפעק"ס אם בדעת הקורא שצריכין לעשות ציור על איזה דבר במקום שלא עשינו ציור, נא להודיענו גם מזה, ואם ביכלתו לשלוח גם הציור שחושב שצריך להיות שם, - ואי"ה במהדורא הבא יוצג על מקומו בשם אומרו, ויזקף לזכותו.

ציורים אלו הם בפירושו לא לפסוק מזה הלכה למעשה, ולא נעשה רק להקל על הלומד בשעת לימודו להבין דברי המשנה ברורה, ולהלכה למעשה צריכין לעיין בפנים המשנה ברורה,

בכל הכבוד, הגהלת המפעל